

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

309543

VOL. 6.

జెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జూన్ నెల 17 వ తేది మంగళవారము

NO. 65.

సంపుటము. ౬

సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర శ్వేత మాస బహుళ చవితి.

సంచిక ౬౫

వెల స్వల్పము!

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!!

గుణ మధికము!!

పంచభాషను చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

కలనొప్పులమాన్యును. వాయువుసోట్లబావును. పార్శ్వపునెమ్మల బారినొలును. బొట్టకు బోగొట్టును. ఇది యది యనకల కలవిధమైన బొట్టును సంతరించుకొంటిది. కనమాలికలచే హిందూక్షేత్రమును తియ్యరు చేయబడు మంచిమందు. తీసిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే కలకు కలు యోగ్యతా కరములు పొందియున్నది. అన్ని రకములలోని చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీకు, ఏనుగగజ్జ, దురిది, శంఖరములవంటియుట్లు, రసికారకుట, పెండ్లుకు లూడిసావుట మొదలగు చర్మరోగములకు వాడవలయు చేయగలదు. అలాగే బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 మాత్రమే

మోహనీ తైలము

శ్రీ పురుషోత్తమ వాడుకల యోగ్యమైనది. 5 కులములు మాత్రమే సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

కంటిసెప్పులకు దివ్యవర్ణము; పాదములకు మింగుడు; పర్యవసానమును వాడుట తగియున్నది. దర్శి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 అ.

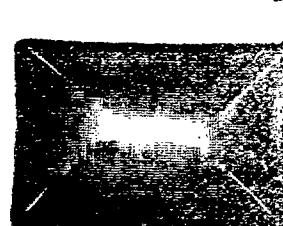
అమృతం జనము డిపో.

109, ప్రెసిడెన్సీ, పాణి, బొంబాయి. 6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విన్నోదమైన గాలి తలగడిలు.

పిటియందుకు కొరతయొక్క వర్షిలను తీసికొని కాలసినకలకు గాలిని నింపుకొని చురుకు చూడకలెక తీసి

చిన యెడల మిక్కిలిసాగు కరమైన కలనిం దగును. అ క్కలెనెప్పుడు మరలతీసి గాలియంకియు పోయినకే కలులో గాలి ఒడియంది గాలి యందుకొనవచ్చును. ఇది 1 రోజు గలవారికిని,

త్రయాదేవతలకుని తిదితర ప్రభాసామ్యానవతును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి పొక్కయిన పొందుడు. తలదిండు 1-కి అణాలు 0-8-0, కబాలియ్య ప్రత్యేకము (536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, సం. 6. వెంకటేశమే శ్రీవీధి, సామలూరు పేట, మద్రాస్.

126 ఆధుత నివారణ.

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగా ఎలెక్ట్రోటానిక్ వెరలు.

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు. గ్రహ శత్రువులకు, పక్షిపక్షములకు, కుక్కకు, మొదలగు వానినందుట, నానుండుట,

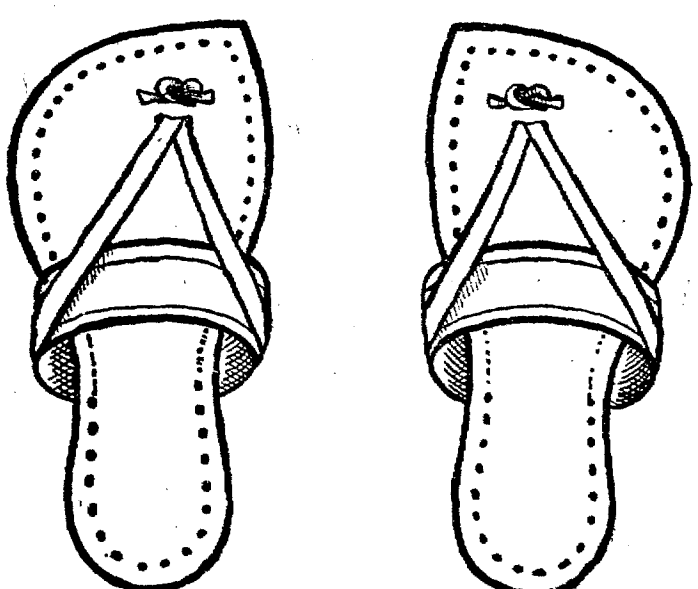
వనియందంతయు మిచ్చులెకుండుట, నిస్సత్తుక, బలహీనులకు ఆయాసము, కుక్కనవ్వుచుపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గురుస్థలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రకృతమైనందు; బలమును గలిగియును. అనేక కలకుంచి ఇందువలన బాగుపడెనవారు. నీవువాడ నేటిదినకే ఒక బుడ్డిని కొని వానిమోస్తరు ఒకమాటు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " " 2-0-0
చీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!

అటో దిట్ బహర్
మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆశ్చర్య వాసనయును కలదు. ఆలోకహల్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాలి చొక్కాయి వైసగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన కనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుతురు. ఇతర వాసనలు ఈ కేనియండినా యీ ఆటోదిట్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిషయం ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.
వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. వార్డి
" 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0
" 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము
అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
సం 155, బమ్మపనేడు పేట, బొంబాయి.

SANDALS

WARRANTED

ALL LEATHER

పాదరక్షలు (1620)

ఉష్ణకాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనవి. తంగేడుకట్ట చర్మముతో చేయబడినది. అంతయు చర్మమే. సాధారణ ధర తగ్గించిన ధర

జత రూ. 1-8-0, జత రూ. 1-2-0.

వ్యాపారులకు హోల్ సేల్ ధర ఒక్కగ్రోసు జతలు రూ. 144.

Mason, Smith & Co, Retailers for the Chrome Leather & co Club Corner, Mount Road, Madras.

మేసన్, స్మిత్ అండు కంపెనీ, క్లబ్ కార్నర్, మాంటురోడ్, మద్రాసు.

ఆంధ్ర దేశపు క్షామము.

నిశాఖపట్టణ ప్రజల కష్టములు.

గొప్పసభాద్యక్షులు.

నిశాఖపట్టణమునందు మౌళిక విజయ తిలకించుచున్నాము.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

క్షామమును దరి చేరు నివాసములకు తగిన ప్రయత్నము చేయబడుచున్నది. సమయమును యజమాన్యులకు గల సేవలను పునరుద్ధరించుచు గొప్పసభాద్యక్షులు చుట్టూ చూచుచున్నట్లు ప్రజలకు సంతకంబు.

రాజ్య కంఠకుారి వీరేశలింగం పంతులవారి నిర్మాణము

ఆంధ్ర దేశముల సంతానము

సంఘ సంస్కరణము

అయ్యో, వీరేశలింగం పంతులగారు గడిచిరి కాన, ఇక సంఘ సంస్కరణ మేమనో వింటింపుచున్నాము. వారి స్థానము నధిష్టించుటకు తగువారు కలరేని ముందుకు రండని శ్రీ పేరునల్ల రాజగోపాలరావుగారు మీ పత్రికా ముఖంబున ఆహ్వానము చేయుచున్నారు. ఈ విధి కనకరమైనదని యే నేరలచెన. ఈ రోజు సంవత్సరములలోను సంస్కరణ మెంతటి అవకాశము బుచ్చినో అంతటి కష్టమున నీ కష్టమైన నందజోడు; అనగా, ఇప్పుడు నిద్రపోవుచున్నదని నా తాత్పర్యముగాదు. సంస్కరణనే చేయవలసిన పనులన్నియు నిది కాలముగాని, కష్టముగాని కావలసినవి. అది సంస్కరణ ప్రారంభమనందే వానినన్నియు వీరేశలింగం గారి గానించిరి. సంస్కరణమును, విశేషముగా మునుపటి నిష్ఠను ప్రతిపాదించి వెల్లడియైంది. వారి కష్టములు ప్రతిపాదించి వెల్లడియైంది. అలసత్వమునో, చాటునో, నరవాహము మీదనో విశేషములను దెప్పి వివాదములు చేయుచోజూకు కానిది. అటునంటి కష్టము త్వరితము బొంద నక్కరలేదు. సంస్కరణ బీజమును పంతులగారు వాటిరి. అది పేరులచాలి నది. ఇకనది మెరుగవలసినదే కాని కష్టముని సాగదీసిన లాభములేదు. ఇప్పుడు కొందరు విశేషపురుషులు, తండ్రిలు తమ విశేష కుమారులకు అన్యతాత్వమునా లేదో, వివాదములు గావించుచున్నారు. అది సంతోషమే. ఇకను, వానిగురించి యే నూహించు యత్నించుచో వికటించును. ఇక ఎవరి బోధనము అక్కరలేకయే సంస్కరణము జరుగుచున్నది. కాలము సాధముగ ముప్పులు రాకమానవు.

రాజగోపాలరావుగారు వ్రాసినట్లు రాజమహేంద్రవరమున విశేషపురుషులకు జూచుచున్నట్లు మాత్రము భీరవ్యభాత ప్రభావము గావలయు. రాజమహేంద్రవరమున ఈ ప్రాంతములందు నాకు గల విషయము అంగ నెచ్చటను నర్మవర్తనలను నుజ్జ్వలము చేసినాడు. ప్రజాసామన్యమునకు నమృతముగల్గిన ఒక నామమును నిండురు దగినవాడు నాకు గోచరించుటలేదు. ఈమధ్య టంగుటూరి శ్రీరాములుగారు వీరేశలింగం గారి వలన బ్రహ్మచర్యమునకు గల్గిన వైషమ్యము లొక కారణము. ఆ కారణమునకు నామాదులకు బంగార దీక్షలు నంది ఒకవనత్తునియు పితాపురము రాజుగారు జీవమిత్రునియు తెలియజేయుచున్నది. దొరగృహంధులనున్న ఇకలైన అంతయును విశేషపురుషులతో గలగల గానే ముందే కాకి సత్కారము చేయవలసియు ముందరమునకు మున్ను బాగుండును. దానికి ప్రభుత్వముగానే బ్రతిమాలి వారి ఆధీనము క్రింద నుండునని పరనాలయముగ మునునందినది. అందుచున్నది.

వేమూరి శ్రీనివాసరావు.

* * * * *
సంహారాజపురం.

అయ్యో, మన భారతమాతకు ముద్దుబిడ్డను, మనప్రియ పితామహును, హైందవరాజుకి సేనాధ్యక్షునిగా మనమును, మనకు ముగ్ధుని, ఆంధ్రభాషాసాహితీకి పట్టుకొమ్మ అయిన, వీరేశలింగ కవివలంబికను అకాలమరణ భూతునిగొల్పిన వారి కడనే! మనకు కుటుంబ సభ్యుల పయితిమే?

కరణాగత రక్షణముకొరకు పూర్వము శివ తనమాంసమును కోసి యిచ్చెననియు, ముద్దుబిడ్డను కొలకు దధించి తన కన్నముల యిచ్చెననియు అడిగిన లేదనలేక కన్నులు తన వర్మమును నొంది యిచ్చెననియు పురాణోక్త ప్రతీతిగా విందుము. ఇప్పుడప్పుడో ప్రత్యక్షముగా మన పంతులగారు దేశభాషాశ్రేణియు తన ప్రాణములను సమర్పించెను.

అయిన యశాలమరణమునకు నగమటయో! కాదు! ఆయన భాషక చిహ్నములు ఏర్పరచుటయో కాదు! కాదు!! కరుణించుమా! భాషక చిహ్నము లేర్పరచి ఆయన యెడ కృతజ్ఞతను కనబరచుమందుమా, ఆయన యదమానస్యార్థత్యాగము ఆయన విద్యాభ్యాస ప్రయత్నములు, ఆయన చేసిన ప్రవృత్తివాద ప్రయత్నము ఆయన యొససిన మహాపరకారము తన్నియో నివిధ సంస్కరణము లేనో ఆయనకు నాకడ

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

లక్ష్మీనరసాపురపు వార్తలు:— ఈ నెల 11-న తేది లక్ష్మీనరసాపురపునాథ శ్రీమైకాని లచ్చారావుగారికి కన్య నిధి విడుదలు కలకత్తా సాహిత్య సమితివారి ద్వారాను జరిగింది. అధిష్టించుచు జేతుకతో విడుదలైనది.

మద్రాసు గ్రామంలో “రాధాకృష్ణనివాస”, ఆర్య వైశ్య నాటకమండలి వారివల్ల యీ నెల 14 వ తేది రాత్రి శ్రీకృష్ణనివాసము మంజరమును “సాహిత్యభివృద్ధి” “ప్రజానాథ” “నరకాసుర” నాటకములలోని కొన్ని రంగములు పోషించిరి. సారంగధర, ముబద్ది, కృష్ణ, హిరణ్యకశ్యప, జేనేంద్ర, పృథ్వీ, చిత్రాంగి, లీలావతి, సత్యభామ మొదలగు పాత్రలను ధరించినవారు మిక్కిలి బాగుగా పోషించిరి.

వెంకటేశ్వర సేవకందరిమాటలు:— ఇరవై శతాబ్దికి పైబడి లక్ష్మీకృష్ణనివాసముగారిచే స్థాపించబడి వారి యాదరణ క్రిందనే బ్రాహ్మణ బక్కాగార వన విద్యుత్తము నెలకొల్పి, చున్నది. ఈ సాతకాలము భిక్షుత్వైక్రి లక్ష్మీకృష్ణనివాసముగాదుకాక క్రి కర్ణం విన్నయ్యగారను, తన, మన, భూమిలన్నింటి సాటు బడుచున్నది. వైకారియైన తమవ్యంగకవలనవిదించి, తాము యెక్కుడుగా భూమియ్యుటయేగాక, ఇకలవరకు చందాలు జేయుచుటకు వ్యయముగా యుపయోగించుటకును భుజించుచున్నాము. — కేశవరావు.

విలిమెంటురి సాతకాల సాధ్యాయుల కష్టములు:— ధూమములేని కాలములోనే “నందికి సాధ్యము యింటికి దరి ద్రవ్యము” అనుట్లు కష్టపడుచుండగా యింతలో ఎన్నడు కని వని యుంచిన ధూమమునందలి నున్న అన్నకత్తులకు కూడ దూరము చేసి బాంధువులకు నిధ్యముగా నున్నది. ఇది వరకు సామన్యకాలములో ప్రస్తుతము మాకుయిచ్చు జీతములు భార్యార్థములకు మాత్రము కొద్దిపాటి వెలితితో సరిపోవు నుండెడిది. ఇక పిల్లలకలకరి విషయమై చెప్పవలసినది లేదు. మాకు ఈ 1-కి 10 శేర్ల విద్యుత్తు అమ్ము 1918 సం॥ రము లోక కృత్యమును యిప్పించి, యింత మహా ధూమములో యిప్పించుటకు ఏల దయఁబడలేదో మేము చెప్పవలయు నున్నాము. పరిశీలించు అధికారము అయినా దీనివిషయమై యెవరిచొరవయు లేదు.

వేగినాటికాని విద్యాపీఠం:— వైకాపాదానందం కుమార్తెలకు నిధ్యంను కష్టమునందలి మన సోదరులందరకు మే నెల 24-5-26 తేదీలకు ముంగంద అగ్రి హారముతో జరిగిన సభలందు విద్యార్థులకు విద్యకొరకై చందా ద్రవ్యములకు పోగు చేసి యున్నాము. ఇప్పుడు మాత్రము భాషావిద్య విద్యనించువారుకే గాక వేదాధ్యయనముగాని కాత్రును కై రావలెను విద్యార్థులకు వస్త్రములుగాని తదితరములైన పుస్తకములుగాని యెన్నడును చేరువనెదో లేక వెంటికినాడ సభలకు చేరువ దుంది? యే కంగతియు తెలియదు. కృష్ణా పరమార్థ జిల్లానుండి మన వేగినాటిసోదరులందరు గోదావరి జిల్లా వేగినాటి మహాజనసభకు రావడము నకు చాలా వ్యయప్రయాసలు పడెడియే కాక కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలోని మన సోదరులందరు ఆక్కడను రావలెనని మనస్సుపెట్టుకొని బాంబే ముఖ్యముగా కృష్ణా జిల్లాలో మన వేగినాటి సోదరులు కలియంపుచు పోయి శ్రీ వేగినాటి విద్యావకలాది మహాజన సభావ్యక్తులు ఆరవర వేగినాటి మహాజనసభకు చేరుటకు యత్నింతురుగాక— చెరుకురి పెంకటాచార్యులు.

రహితముయిన భాషక చిహ్నములయొక్క జ్ఞానము ప్రాంతపు బుద్ధులకలదు రాతితోడను లోనానుతోడను మనము నెర్పరము భాషక చిహ్నములు అయినకు కావలయునా? నిష్ఠావళి చిహ్నములు అయినకు అనుమాత్యునికి సంకృప్తి కలిగించకలదు.

అయినను ఆయన కష్టముయిన భాషక చిహ్నము మేమి ఆయన వర్మము నర్పణ జ్ఞప్తియు దుండునని ఆయనకలెనే జేకాభివృద్ధికొరకు స్వార్థత్యాగము చేసి మనము పాటునట్లు? అదియే? అదియే మాతృపూజ!

పి. ఆర్. సి. కొండారెడ్డి.

నీటి లో రైలు.

ఇంగ్లీషు చానలులో రైలుమార్గము.

అద్వైత పీఠములు.

"టిట్ బిట్టు" ప్రతిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది:—

ఇంగ్లీషు చానలులో రైలు మార్గమును తొలగించుటకు మార్చెడ్జి క్రిందట నిర్ణయించబడినది. 7 వేల రంధ్రములు చేయబడినది. లోతు కనుగొనబడినది. దీనిలో 3 వేల రంధ్రముల నుండి రైలుమార్గము త్రవ్వబడుతుంది ఇంజనీయర్లు సంకల్పించుకొనిరి.

25 సంవత్సరముల క్రిందట దోహతు కొండల నుండి 2 వేల కిలీమీటర్ల గజముల దూరమున, ప్రాచ్య సముద్రతీరము నుండి 2 వేల గజముల దూరమున ఇంగ్లీషు చానలు నందు మార్గములు త్రవ్వబడినవి. దోహతు దగ్గర మార్గము బోరింగు యంత్రముద్వారా త్రవ్వబడినది. నీటిక్రింద గున్న మూత్రము వచ్చినది. తడి యంత్రమును లేచి. ప్రాచ్య, ఇంగ్లండ్ జేతులను కలుపు భూమి ఇచ్చుటకన్న సంగతి సాధారణముగా ఎవరికిని తెలియదు. ఈ భూమిని పరిశీలించి ఇంగ్లండు ప్రాచ్య సముద్ర తీరముల నున్న రాష్ట్ర మున్నగునది ఒకటి కంటిగా నుండగలిగినది.

నీరునున్న ప్రాంతం గట్టిపట్టి గలదు. కావున ఈ కంటిద్వారా సముద్రములోను మార్గము నేర్పరచుటకు పీఠం దగలదు. సముద్రములోను నుండు రంధ్రమువెడల్పు 24 మైళ్లదూర ముండగలదు. మొత్తముగా భూమిమీదనుండు రైలుమార్గము చేర్చిన సముద్రపు రైలుమార్గము 32, 80 మైళ్ల దూర ముండగలదు. దీనిమునకు 100 అడుగుల వరకు రంధ్రమును తొలగించుట పీఠం దగలదు. రంధ్రములు చెడిపోక యందుటకు ఇనుపపట్టాలు కట్టబడును. రైలుమార్గపు పరిసరము విద్యుచ్ఛక్తి ద్వారా చేయబడును. రైలుబండ్లు ఈ మార్గమున ప్రయాణము చేయుచున్నపుడు సముద్రము విద్యుచ్ఛక్తి ప్రసరించు చుండును. ఈ మార్గమునకు రక్షణోపాయ మేమియు నుండవలసినదా, అనవరతములందు వాతము దానిని నాశము చేయవలసి వచ్చుననియు అభ్యంతరములు పెట్టబడుచున్నవి. అథవా వాతము దానిని నాశముచేయక పోయినను శక్తిప్రవాహ ఆయాభావంతో దానిని నాశముకల్పము చేయవచ్చుననియు నూచింపబడినది. ఈ ఆపాయములను తప్పించుటకు ఒక మైలుదూరము లాకును కట్టించిన తేజముగానుండునని సలహా యాయబడినది.

సింహుల టన్నులను బయోటి స్వీకరణకు వైపునకు వేలాకటి ఇంటివైపునకు గలదు. అనవరతమున ఈ టన్నులను మూసివేయుటకు కష్టములేదు. దాని యంత్రమును ఆపాయ మేమియు లేక ఈ మార్గమున రాకపోకలు నులభింపగానే జరిగినది.

చానలునందు రెండుచిట్ల టన్నులు (రంధ్రములుండ) గలవు. గాలి విరిగి కచ్చుటకవి గుండ్రముగా నుండగలవు. వదిలిమివముల కొకపొరిగాని, పడనైదు నిమిషములకొక పొరిగాని కొడు, రవేరియా, బోర్నెస్సు మాడ్చిర్లు లిప్పలు, సర్పియా, కాక్స్టాంటి నోపియ ప్రాంతములకు తన్ను రైలుబండ్లు బయలుదేరగలవు. దీనినికట్టి పరునైదు నిమిషముల కొక్కటి వంతున గంటకు నాలుగు బండ్లు బయలుదేరి వెళ్ళుటకు సదుపాయముండగలదు. రాకపోకలు చాల విరివిగానుండగలవు.

మొత్తముగా చానలులోను 180 అడుగులన్నవి. టన్నులు ఇంకను వంద అడుగులలోను త్రవ్వబడును. దీనివలన వైపుండి ఆపాయమంటేగా నుండుటకు పీఠం దగలదు. టన్నులు త్రవ్వబడు ఏడు సంవత్సరముల కాలము పట్టగలదు. 1 కోటి 60 లక్షల పానుల వైతము వ్యయము కాగలదు. ఈ సొమ్మును యంత్రమునకు గ్రేటులిరును మూడు దినములు వ్యయము చేసినది.

చానలుమీదగా నుండు కట్టలుకు 1875 సం. నుండి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 8 కోట్ల 40 లక్షల పాన్లు ఈ కార్యమునకు వ్యయమగునని ముదిపుతేయబడినది. అత్రయత్న మే ఇప్పుడు కార్యరూపమున వెట్టియెడల పూర్వపు మదింపుకన్న ఇప్పుడు రెట్టింపు సొమ్ము వ్యయము కాగలదు. ఈ పని చాల భార్యతో మానుకొనినటువంటిది. అథవా గానలుమీద వలెనను, కట్టలను అది వానికా యానమునకు చాలకష్టము కాగలదు. తుపానుల వలన అప్పుడప్పుడు చెడి పోగలదు.

స్థానిక వార్తలు

సంపాదకుని మరణము:— మదరాసు మొయిల పులిక ననాయ సంపాదకులగు బ్రూన్ మిట్టెన్బర్గరు విష జ్వరమువలన గతపది దినములనుండి బాధపడుచు నిన్నయడ యము కరలోక గతులై నా రని వివరము చింతింపచున్నాము.

కార్మి లేమను సభ:— మదరాసు కార్మి లేమ నువారి సాధారణ సభయొకటి 24 త రేటి మంగళవారము సాయంత్రము 2వ ముదిగమున జరుగును. అందు కార్మి లేమనువారి కనుటగాను ఓట్ల కంపెనీ వారినుండి రూ 54,850-12-1 ఆ పేలచేయ నాలుగు మోటరుబండ్లను కొను దివయము, రాయపేట చికిత్సాలయమును ప్రభుత్వమువారికి స్వాధీనముచేయ విషయము, స్వేచ్ఛలు ఇంజనీయరు మాడ్జిగారి ఇంగ్లండునుండి కార్మి లేమను పనిసందర్భమున వ్యయమైన ఖర్చులు మాన్యునుగలవిషయములు సభలో చర్చించబడును.

విద్యా దానము:— "హిందూస్థాని రివ్యూ" సం పాదకులగు శ్రీ కచ్చివాసంద సింహగారి వతితీలకము శ్రీమతి రాధికాసింహగారు ఆలహాబాదు, పంజాబు, హిట్నా విశ్వవి ద్యాలయములకు నూడు లక్షల రూపాయలు విరాళముగా నిచ్చిరి. పంజాబు, ఆలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయములు ఈ వి రాళములతో విద్యాపీఠములను సంస్థాపించి బోధింపనున్నవి. హిట్నా విశ్వవిద్యాలయమువారు నగరవాసులందరికి పీఠిక నుండునటుల గొప్పగంధాలయమును ఈ విరాళపు సొమ్ముతో నెలకొల్పి బోధింపనునని తెలియచున్నది.

నైనికుల సహాయము, ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము:

మదరాసు ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు ఏ. వై. జి. కాంబె లుగా శ్రీకొండి విషయములను ప్రకటించుచున్నారు:

సంగ్రాహమున చనిపోయిన నైనికుల బంధువులను పోషించుటగాను జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు ప్రత్యేకముగా నడుపాయములు చేయ గవర్నరునుభవారు కోరుచున్నారు. యంత్రకాలమున నైనికుల బంధువులను జిల్లా అధికారులు వారి తాతేదారులు ఆదరించి యుండిరి. కొంత కాలమునకు వీరి కిని, వ్యవ సాయ మే వృత్తి గాగ రి గి యంత్రమునకు వెల్లినవారి బంధువులకును సహాయము చేయుట అత్యవశ్యకము. ఇంటిని వదిలి దూరదేశమున చాల కాలమున్నందున నైనికులకు అప్పులు మొదైయుండవచ్చును. తనవులు వచ్చి ముంపవచ్చును. ఈ కష్టములన్నియు నివారణ చేయుటకు అనేకవిధములగు సూచనలు నూచింపబడినవి. వీరికట్టి సహాయము చేయవలెనని కొనినను ఆట్టిసహాయము ప్రభుత్వమువారి నుండి జిల్లా అధికారుల ద్వారా రావలయునని గవర్నరు సంఘమువారి కోరిక. కావున మరణించిననైని కుల బంధువులకు సహాయము చేయుట ప్రభుత్వము వారి విధ్యుక్తకర్తవ్యమని వారు తలచిన వలయును.

ఈ విషయమును గురించి ప్రజలకు బాగుగా తెలియుటకుగాను ఇంగ్లీషు నందుకు జతభావలందుకు ప్రకటన ములను కల్పెక్టరుల కార్యాలయములందు, తాలూకా సము ద్దినపముల కార్యాలయములందును అంటించి జిల్లా కల్పెక్టరు లను ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.

యంత్రమునుండి తిరిగి వచ్చిన నైనికులకును చనిపోయిన నైనికుల బంధువులకును తగినచాలాగా ఉచితముగా వ్యాధి సహాయము చేయించుటకు నూచింప బడినది. ఈ సూచనలను నైనికుడు అనవసరముగా తన వికోపియ కాలాద్రవి కొట్టుల కెక్కుటకు మార్గ మున్నదనని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నాడు. ఈ ఆపాయమునుండి తప్పించుటగాను, ఈవిషయమునకుగాను ప్రత్యేకముగా నియమించబడిన జిల్లా నైనిక సంఘము, ఉపసంఘములవారి ఆమోదము లేనిది తగినచాలా వ్యాధిసహాయ మేమియు కల్పించబడుదు. చాలావొట్ల వ్యాధిసహాయ సంఘములు ఉచితముగా ఈవిషయమున సహాయము చేయగలవు. ఈ సహాయము చిక్కనపోయిన వ్యాధి వారు తెలిసిన నైనికులకు ఉచితముగా సహాయము చేయ గలవు. అనవారప్రత్యసహాయము అత్యవసరమని తలచినయెడల జిల్లానైనిక సంఘములవారు నైనికులసహాయముకొరకు తమలా చేయబడుచున్న నిధినుండి స్వీకరణ ద్రవ్యముపైను ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.

ఆఫీసు యుద్ధము.

మార్పుయలేదు.

సిమ్లా, జూన్ 16:—ప్రభుత్వమువారు 16 తేదీన ఇట్లు ప్రకటించిరి. సాధారణస్థితి నందు మార్పులేవియు లేవు. 10 మైళ్ల తూర్పుగనున్న ఒక స్థానమును స్వాధీనముకొ రేవునుండి ఒక రైన్యభాగము చేరినది. మేరాసిను అల్లరులలో ఈ కాపి పుష్కానము ప్రత్యేకించబడినది. తిరిగిగల సలకబడినది. శత్రుర ప్రత్యుత్తరములకు సాధ్యము కాకుండుటచే కొంత ఆతురతగ నుండెను. పటాల మంతయు బాగుగనే యున్నది. ఇద్దరు మూత్రము నుపోయిరి. తిరిగిపోవునపుడు ఈ పటాలము ఆ సరి వార్డుల జాతులవారిలో దీక్షింపబడినవి. కాని (సరివాదుల జాతులవారు) వీరు నష్టములలో పాల్గొనెను. బ్రాజ్మణ దుర్గము నకు బోవు నీటికాల్య దాగుజేతు బడెనని కృత్రిమముడి సమాచారము వచ్చినది. వీరు నాశనమైనది నొరుచుచున్నది.

రావుసామెంబు లి. వి.

వెంకటస్వామి నాయుడుగారు

మేముల వెంకటస్వామి నాయుడుగారు తెంగురూతు తీరజనులందు ప్రముఖులలో నొకరుగా నున్నారు. వీరు వెలుగుసంఘమునందు మర్యాదగల యొక ముంపుమున జనించిరి. వీరు వెంకట సాయస్వామిగు వర్తమాను పార్వరంభించిరి. క్రమముగా మూనిసిదలు కమిషనరు, చానకరి మేజిస్ట్రేటు వదవులకు బడసిరి. వీరు కాళహస్తి వేంకటగిరిలోని గొప్ప గొప్ప నాయర్ల కుటుంబములలో సంబంధములేసిరి. వీరు తమ కుమారులను వెంకటగిరి నీ చాను గారి కుమారునకిచ్చి వివాహముచేసిరి. వీరు తెంగురూతుల వెంకటస్వామి కార్యములను ప్రజోపయోగాగ్రహణ కావించి కార్మికులను విభ్రాంతిని బడసిరి. చదువుకొను బాలకుల చాల భవనములు చేసిరి. వీరులకు వీరుచేసిన సహాయము ప్రభుత్వమున పేర్కొనబడ దగినదిగా నున్నది. తెంగురూతునందలి మూలలలోను వీరి స్వహాయము చేయిన పరదేశు లెవ్వరును అన్న వస్తువులతో భవనము లిచ్చునో ప్రశంసనందలి రక్తమా సములతో మరలరచ్చినవారు లేరు.

వీరు వ్యాపారముగా నున్నపుడు తగిన కార్యక్రమములొన నడుపును జీతమువేయించు కొనునట్లును వీరుచాలమంది పాతులకు నచ్చుకొని వారల్లు జరిగించునట్లనంది రామెన్నున ఘనసేవకు స్థానిక ప్రభుత్వము వారిచేలన గౌరవ పత్రములను బడసిరి. రాజప్రతినిధిగారికి వ్యాపార మునందుకు, దీక్షిదర్శియ వుత్తమమును బడుపుట మాన్యు గొప్పగొప్ప ప్రభావార్థములు జరుగ వలసి వచ్చినపుడు వీరు సర్వసాధముల లోడ్చి కడు క్రొత్త లో పనిచేయుండిరి. తెంగురూతు నైనిక స్థానములలో మిక్కిలి పెద్దస్థానమున చెప్పు దగినది. అచటి నైనికొక్కొక్క లంపరును వాయుకుగారి యంద కర్తవ్యక గౌరవమును నమ్మకమును కలిగియుండిరి. వీరు చేసిన నైనిక సంబంధములగు పెద్ద పెద్ద కంప్రొమిస్సులలో గూడ పనులను అతిచురుకుగా జరిపెడి వారనియు చాల మర్యాదచేసెడివారనియు మాటలేసివేయవలెన సుతరామములు గావించెడి వారనియు చాలమంది మేజరు జనరలు, కర్నలులు మాన్యు ఉన్నత నైనికొక్కొక్కరుల చాలమంది ఎన్నియో గౌరవ పత్రముల మాన్యు గువానిని వీరికిచ్చిరి. నాయుడుగారిన్న మును మాటలేవు. చాల గౌరవమును సన్మరణమును గలవారు ఇతరులకువారము చేయుటలో తమకు సంబంధము లేకున్నను కొలుగలేసుకొనువారు యంత్రసహాయము నుండెన్నియో యిచ్చుచులు కలిగినను నాయుడుగారు మాత్రమే విధముల లోడ్చిడి గాన వీరిని ప్రయత్నములగు మిక్కిలిగా భావించితిని. వీరు కంప్రొమిస్సులలో చాల నమ్మకమైనవారిని యొక జనరలు వీరినిసూర్పు వ్రాసెను.

అనేకవిషయములందు నాయుడుగారు దొరతనము వారి కసమానుగు సహాయమును చేసినది తెంగురూతు శత్రుకులగు బ్రాహ్మసామ్రాజ్య నొసంగిరి.

ఇది నాక దొరతనమువారి యుద్ధములందును నాయుడుగారు విధికును మొత్తము నిచ్చిరి. మిడియో చాలమందిపోర్తాచునవల వారిచేతనూడ చాలసొమ్ము నిప్పించిరి. వీరికంప్రొమిస్సు వ్యాపారమునకు వారలసేవ పెట్టుచు సొమ్ము తక్కువగునని యైదుమాడక వీరు వారధానముతో 20 వేల రూపాయలను దొరతనము వారికి బదులిచ్చిరి. ఇట్లు నాయుడుగారు లెక్కలేని ప్రభావిత సత్కార్యముల నొనర్చినందులకు వారి అర్హతను బాగుగా జూచించిరి. క్రిచక్రకర్తగారి వర్ధంతి సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు నాయుడుగారికి రావుసామెంబు వీరుకును నొసంగియుటకు తెంగురూతు సాధులందును సత్కర్తవ్యమును సూచించుచున్నారు.

ఇట్లొక పొత్తేషి (లి. వ.)

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం. జూలై 17-వ తేది

మంగళవారము.

మద్రాసు రాష్ట్రపు
సముద్ర వ్యాపారము

1918-19 సంవత్సరపు మద్రాసు రాష్ట్రపు సముద్ర వ్యాపార నివేదికము శీఘ్రముగ వెలువడిన దనియే జెప్పవచ్చును. ఇందు గమనించదగిన యంశము లనేకములుగలవు. సంగ్రామకస్థితుల మూలమున విదేశ వ్యాపారము చాలవరకు దగ్గి నను, యుద్ధము ముగిసిన పిమ్మట వ్యాపారమున కుత్తే జనము తిరిగి గలిగెను. వ్యాపార నిర్బంధములు కూడ కొంతవరకు తొలగుటచే, ఎగుమతులు చాల యభివృద్ధి గనుబడిచెను. వ్యాపారపు నిలవ విశేషాతిశయము జూపుటకు, సరకుల హెచ్చు ధరలే ముఖ్య కారణము. దిగుమతులలో నభివృద్ధి గాన్నింపకున్నను, విదేశ వ్యాపారము ఎగుమతులు దిగుమతులు గలసి మొత్తముమీద 1917-18 సంవత్సరముకన్న 100-కి 23.57 వంతున యభివృద్ధి గాంచెను. కోస్తా వ్యాపారము ఎగుమతులు దిగుమతులు మొత్తము 100-కి 37.05 వంతున వృద్ధి యయ్యెను. కోస్తా వ్యాపారము, విదేశ వ్యాపారము ప్రభుత్వ వ్యాపారము గలసిన మొత్తపు వ్యాపార మంతయు 100-కి 15.14 వంతున వృద్ధి గనుబడి చెను. విదేశ వ్యాపారముక్రింద దిగుమతులలో 100కి 3.5 తగ్గుదల గలిగెను. బట్టలు, సిమెంటు, నిక్కపెట్టెలు, వెండి, బంగారము, యంత్ర సామగ్రి, మోటారుబండ్లు, కాగితములు మొదలగునవి తక్కువగ జేరుటయే యిందుకు కారణము. ఎగుమతుల విలువ మాత్రము 100-కి 43.10 వంతున హెచ్చెను. తోళ్లు, రబ్బరు, కాఫీ, తేయాకు, నీలిమందు, గానుగపిండి, ఎరువులు, నూనెలు, పొగాకు, వంచ దార, జనుపనార మొదలగు సరకుల ఎగుమతి ఎక్కువయ్యెను. కాని కాయాభాగ్యముల ఎగుమతి తగ్గెను. కోస్తా వ్యాపారమున మాత్రము, దిగుమతులు 55.06 వంతునను, ఎగుమతులు 21.40 వంతులను హెచ్చుజూచెను.

సంగ్రామ సమయమున సహితము ఎగుమతు లింత వృద్ధిజూపుట, దేశమున కంత శ్రేయస్కరము గాదు. సంగ్రామపు యిబ్బందులచే దిగుమతులు తక్కువగనున్నను, హిందూదేశమునందవసరముగ వస్తువులను తయారు చేసికొను నైపుణ్యము ప్రజలకింకను యలవడలేదు. ఇందుకు కారణము తెలియెనను, యాభితి మాత్రము శోచనీయము. విదేశపు సరకు లింమీద యీ దేశమునకు స్వేచ్ఛగ నేతెంచును. అవి చొక్కగగూడ దొరకును. అట్టి తరుణమున, భారత దేశము నూతన పరిశ్రమల నెలకొల్పగలుగుట సుసాధ్యము గాదు. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యమునను దేశమునకు చేకూరుచో, క్రొత్త మాభివృద్ధికి కొంత యాశ గలుగును. మన దేశములోని వంటసరకుల సరఫరాముగ విదేశముల కంపుటచే, తయారగు వస్తువుల నీ దేశమున నిర్దేశించుటకు, యవకాశము తప్పిపోవుచున్నది. విదేశ వ్యాపారమున, 1918-19 సంవత్సరము దిగుమతుల కన్న ఎగుమతులు 12,47,17,939 వరకు హెచ్చెను. 1917-18 సం

వత్సరమునం దీవ్యత్యాసము 4,73,90,498 వరకు మాత్రముండెను. ప్రభుత్వ వ్యాపారము ప్రైవేటు వ్యాపారము గలసిన, ప్రైవేటుత్యాసము 11,20,37,781 వంతునవేదిక విత్సరమునను, 1917-18 సంవత్సరమునందు 796,09,876 వరకును కనుబట్టుచున్నది. కష్టము ఆదాయము తగ్గుదల గనుబడిచెను. ఇక సరకుల ధరలజూచిన, నివేదిక విత్సరమునందును, తత్సర్వపు విత్సరమునందును, కవి అపరిమితముగ హెచ్చెనని చెలిచుగలదు. ఒకటి రెండువస్తువుల ధరలు తగ్గినను, మొత్తము మీద వెలలన్నియు, 2 రెట్లు మొదలు 5 రెట్లు వరకు హెచ్చెను.

దిగుమతులలో ఆహారము, పానీయము, పొగాకు తరగతిక్రింద, 100-కి 30 వంతున హెచ్చుదల గన్నట్లుచున్నది. వంచదార, వక్కలు, పొగాకు ఎక్కువగ దిగుమతియగుటయే యిందులకు కారణము. ఈ తరగతిక్రింద ఎగుమతులు 100-కి 48 వంతున తగ్గిపోయెను. అవశ్యకదార్థముల దిగుమతులు చాలవరకు తగ్గినను, ఎగుమతులు 16.28 వంతున హెచ్చిపోయెను. ఇది దేశీయ పౌరజామిక ప్రావ్యతకు నిదర్శనము. తయారుగుసరికుల దిగుమతి తగ్గెను. కాని, నునుపు జేయబడిన తోళ్లు విశేషముగ నెగుమతి జేయబడుటచే, యీ తరగతిక్రింద ఎగుమతులు హెచ్చెను. విదేశపు దిగుమతులలో కొన్నిటిలో తగ్గుదల గన్నట్లుచున్నను, మిగిలినవిలో హెచ్చుదల గన్నట్లుచున్నది. సారాయముల దిగుమతి తగ్గెను. విదేశము నుండి తయారయి వచ్చెడి బిస్కెట్లు, పేటెంటు ఆహారములు, పాలు మొదలగు వస్తువులు యీ 21.51 లక్షల నుండి రు 21.95 వరకు హెచ్చెను. హామిశ్రద్ధవ్యముల దిగుమతులు హెచ్చెను. బాగుచేయబడిన వంచదార దిగుమతుల విలువ 100కి 14 వంతున హెచ్చెను. పొగాకు దిగుమతి విలువలో 100కి 67 వంతున హెచ్చెను. సిగరెట్ల మొత్తము 192,951 పాంక్షము: 34,835 పాంక్షవరకు హెచ్చెను విలువ రు 752 లక్షల నుండి రు 416 లక్షలవరకు హెచ్చెను. నీటిలో విశేష భాగము అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో తయారయ్యెను. సిగరెట్ల దిగుమతి హెచ్చుట ద్రవ్య నష్టమునకే గాక, ఆరోగ్య హానికమునకు గూడ దారి జూపునని మన దేశీయులు గ్రహించుట యవసరము.

విదేశములనుండి వచ్చెడి కనుల నూనెలు, తగ్గినవి. అమెరికా నుండి వచ్చెడి కిరణనాయలు 100-కి 6 వంతున తగ్గెను ఈలోటు కొంతవరకు బర్మా ఆయిల్ సప్లయములమున భర్తీయయ్యెను. పెట్రోలు విదేశీయులనుండి మనలేకపోవుట బర్మా రాష్ట్రము, 1,234,733 గాలనుల పెట్రోలును సప్లయజేసెను. విత్తులు, తేలకలవ దిగుమతులు తగ్గెను. చీనాకట్టు దిగుమతి హెచ్చెను. మోటారు బండ్లు త్రొక్కుబండ్లు, మందులు, దుస్తులు, మొదలగువాటి దిగుమతి తగ్గెను. గడియారముల దిగుమతి మాత్రము హెచ్చెను స్వీపు జాతివారు గడియారముల దీరికొని, ముఖ్య ట్రాడుములలోని తమ ఏజెంట్లవద్ద నుంచుచే, దిగుమతులసంఖ్య హెచ్చెను. రంగులపదార్థముల విలువ 6 లక్షల నుండి 12 లక్షలకు హెచ్చెను. ఇందుకు బ్రిటీషు దీవులు ఆర్జెంటింను కదార్థము నిదేశమున కంపుటయే ముఖ్య కారణము. ఎలీయరంగుల దిగుమతి మాత్రము చాలవరకు తగ్గిపోయెను. వెల మాత్రము పాండు 7 రూపాయలయ్యెను. ఈరాజధానియందలి చేత పరివాహక రంగులు దొంగక ఇబ్బంది కలుచున్నది. బ్రిటీషు దీవులు రంగుల తయారుజేసి పంపుట తెలియో ప్రయత్నములు

నలుపుచున్నవి. ఈ ప్రయత్నములు సఫలమయ్యెనేని, రంగు లీ దేశమునకు సమృద్ధిగ నరుదెంచునని యూహించవగును.

గ్లాసు సామాను, దిగుమతులు చాలవరకు దగ్గెను. ఈ దిగుమతులలో 100-కి 52 వంతున బ్రిటీషు దీవులనుండియు, 27 వంతున జపాను నుండియు అరుదెంచెను. యుద్ధపరిస్థితుల నెంత జయప్రదముగ, జపానుదేశ ముపయోగించుచున్నదో యిందు మూలమున గ్రహింపవచ్చును. యంత్ర సామగ్రి దిగుమతి 1917-18 సంవత్సరమునందువలనే యుండెను. 100కి 72 వంతున బ్రిటీషు దీవులను, 22 వంతున అమెరికాదేశమును యీ దిగుమతుల సంపెను. ఇనుము ఉక్కు దిగుమతులు నాకలు లేనందున తగ్గిపోయెను. టన్నులలో 100-కి 17 వంతున తగ్గుదల గన్నట్టివను, వీటి ఖరీదు మాత్రము 100కి 24 వంతున హెచ్చెను. 100-కి 50 వంతున బ్రిటీషు దీవులు, 22 వంతున అమెరికాదేశము, 11 వంతున జపానుదేశము సప్లయజేసెను. మిగిలిన లోహముల దిగుమతులు విశేషముగ హెచ్చుజూచెను. ఈవత్సరమున జపానుదేశము ఇత్తడి రేకులను క్రొత్తగ సప్లయజేయుట గమనింప తగియున్నది. అల్యూమిన్ దిగుమతులు మాత్రము జేరలేదు. కాగితము దిగుమతి యధికమయ్యెను. అచ్చుకాగితపు దిగుమతిగూడ హెచ్చెను. దిగుమతులలో స్వీడన్, బ్రిటీషు దీవుల కాగితపు దిగుమతులు తగ్గెను. నార్వే, జపాను, చీనా, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల దిగుమతులు హెచ్చెను. నూలుబట్టల దిగుమతులు చాలవరకు తగ్గెను. విదేశపు ఎగుమతులలో, బియ్యము పక్కపడిననులు తగ్గెనని యిదివరకు తెలిపియుంటిమి.

మిరపకాయల ఎగుమతిసంఖ్య దగ్గరను విలువ 100కి 4 వంతున హెచ్చెను. మిరియాలు, అల్లము తగ్గెను. వంచదార ఎగుమతి హెచ్చెను. తేయాకు, కాఫీ, పొగాకు ఎగుమతులు హెచ్చెను. తోళ్ల ఎగుమతిపై గల నిర్బంధములు యీ వత్సరము 5 ఏప్రిలునాటితో తొలగిపోయెను. నిర్బంధములు తొలగిన నాటినుండియు ఎగుమతులు హెచ్చినవి. ముతకలోపాపు ఎగుమతి హెచ్చినది. మైనూరులో నుక క్రొత్తలోహము కనుగొన బడెనట. అది మంగుసామాను కధికముగ సక్కరకు వచ్చుటచే, అది విశేషముగ నెగుమతి యయ్యెను. నూనెల ఎగుమతి 100 కి 92 వంతున హెచ్చెను. ఆముదపుగింజల ఎగుమతుల విలువ హెచ్చెను. అకక్కదార్థముల నిలువ ఎగుమతిజేయుటచే, విదేశీయులు నీటితో పక్కపదార్థముల తయారు చేసి మనదేశమున కంబగట్టి లాభము నొందుచున్నారు. విదేశ వత్సరమున 100 కి 5కి వంతున బ్రిటీషు దీవులతో జరిగినది. ఇందుకు యుద్ధపరిస్థితులే కారణము. ఇంపీరియల్ ప్రెఫరెన్సు వద్దతి నెలకొల్పబడుటచే, యీ వత్సర మింకను హెచ్చునుగాని తగ్గజాలదు. కోస్తా వ్యాపారమునకు స్త్రీమరులను రైల్వే సౌకర్యములును తగ్గుటచే నాకానిర్మాణము వృద్ధిజూపెను. కల్లికోట్ 9801 టన్నులు గల 64 వడవలను, కాకినాడ 5836 టన్నులు గల 28 వడవలను, మంగుళూరు 1915 టన్నులు గల 28 వడవలను తయారుజేసెను. మద్రాసు రాష్ట్రముందలి వ్యాపారము జూచిన, ఆంధ్రదేశపు రేవుపట్టణములు మిగుల వెనుకబడి యున్నటుల స్పష్టమగుచున్నది.

మద్రాసు సహజముగ ప్రధాన స్థాన మాత్రమిం చుచున్నది. దీనికి పిమ్మట తుత్తుకుడి రెండవస్థాన మొకమించు చున్నది. ధనుష్కోటి ద్వారా సింహళ ద్వీపమునకు చేరొక మార్గ మేర్పరుప బడినను, తుత్తుకుడి ప్రాముఖ్యత

దగ్గరేను. కొచ్చిను మూడవస్థానమును, ధను ష్టమి నాల్గవస్థానమును ఆక్రమించు చున్నది. కాకినాడ తొమ్మిదవ స్థానమును, విశాఖకట్ట ణము పదునైదవస్థానమును, బండిరు కదునారవి స్థానము నాక్రమించు చున్నది. విశాఖకట్టణ మునకు నాకాశ్రయ మేర్పడినగానీ, ఆంధ్రదేశ భయమైన వ్యాపార మతిశయించినరదు. కాకినాడ వర్తకము, అయిదు సంవత్సరముల నుండియు వరు షగ క్షీణించుచున్నది. 1917-18 సంవత్సరము నందు వర్తకము రు 67.44 లక్షలుండెను, 1918-19 సంవత్సరమున 49.84 లక్షలయ్యెను. విదేశ వర్తకము 44.58 లక్షలనుండి 16.08 లక్షలకు తగ్గెను. కొస్తావ్యాపారము మాత్రము 22.83 లక్షలనుండి 33.76 లక్షలకు హెచ్చెను. రేవును ప్రవేశించిన నౌకలసంఖ్య 138 నుండి 144 వరకు హెచ్చినను, బన్నుల మొత్తము 1080 నుండి 840 వరకు తగ్గెను. విదేశికవత్సరమున మొదటి యారు మాసములను విశాఖకట్టణపు రేవు వ్యాపారము మూలబడినను, సంవత్సరాంతమున జూబ్బలు సరకు వలన 2.03 లక్షలు హెచ్చెను.

ఆంధ్ర రాయబారము

సంస్కరణ శాసనము చర్చింపబడునపు డాంధ్రదేశ ప్రతిభలును వారి యభిప్రాయము లను జెలుపుట కింగ్లాండునకు బోవుట యవసరమై యుండెను. ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకరాష్ట్రీయ సంఘముండియను వారి మంచితిరుణమును వారి వాంఛాఫలసిద్ధికై వినియోగపరచకుండుట వారి నిశ్చేష్టత్యమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. సంవత్సర మునుండియను సాంధ్రరాయబారులను బంప వలయునని తీర్మానములు చేయబడుచుండినవి. కట్టాభి సీతారామయ్యగారిని రాయబారిగ బంప వలయునని బెజవాడ నెల్లూరు మొదలగు ప్రదేశములందు గూడిన సభలందు తీర్మానములు చేయ బడినవి. గత మాసాంతమునందు నెల్లూరునందు గూడిన యవసంఘసభలయందు సీతారామయ్య గారిని చెంచయ్యగారిని రాయబారులనుగ బంప వలయునని తీర్మానింపబడినది. ఈవంధెందుమాన ములనుండియను తీర్మానములు తీర్మానములుగ నున్నవి కాని యవి కార్యరూపమును దాల్చలేదు. రాయబారము విషయమై కొండ వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు ప్రచు రించిన లేఖార్థములు పత్రికాపాఠకులకు విడిత ములు. రాయబార వ్యయమునకై మదిలీబందరు నందు ర మార మి రూ 2000 లు చం దాలు సంవత్సరమునకు బూర్వము వేయ బడినవి. గుంటూరు మండలమునందును బెజవాడ యందును వేయిరూక్యములు చందాలు వేయ బడినవి. ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున రూ 200 లు జమ చేయబడినవి. బరంపురము విశాఖకట్టణము కాకినాడ ఏలూరు రాజమహేంద్రవరము నెల్లూరు మొదలగు కట్టణంబులందు నాయకులు ప్రయ త్నించిన కొంతద్రవ్యము సులభముగ వసూలు గాగలదు. సంస్కరణ శాసనము రెండవతూరి చదువబడినది. పార్లమెంటు ఉపసంఘ విమర్శనము నకై నియోగింపబడినట్లున్నది. రాయబారులు పోవ లయునన్న యొకవత్తిము లోపలనైనను పోవలసి యందురు. ఇప్పుడైనను దేశాభిమానులు మేల్కొని ద్రవ్యమును వసూలుచేసి రాయబారులను బంపి కర్తవ్యమును నిర్వహించుదరని నమ్ముచున్నాము.

ఆంధ్రదేశమునుండి మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు కూర్మా వేంకటరెడ్డి నాయుడు గారు రాయబారులుగ బోయినందులకు వా రాంధ్రుల కృతజ్ఞతకు బాత్రులు. వారాంధ్రుల

యోశయంబులను నవకాశము గలిగినపుడు విశే డము చేయుదురనుట నిశ్చయమైనను భారత జాతీయోశయంబులను ప్రత్యేకాధ్యాయంబు లను సమర్థించుటకు సీతారామయ్య చెంచయ్య గార్లను బోలిన భారతజాతీయ వాదులను రాయ బారులనుగ బంపుటయందు గల యవసరము దేశాభిమానులకు దెలిసియున్నది.

ఆంధ్రోద్యమాద్యములు సఫలముగటకు సమయ మాసన్నమైనదని మోంఠేగుగారు వారి ప్రసంగమునందు

“ఇండియాదేశమున స్థానికాభిమానమునకు రాష్ట్రీయ శక్తికేంద్రములుగ నుండగలవు. రాష్ట్రీయలలో కాన్సిటి టివ్లిగ్గమున పరిపద్ధులును కేవలము కృత్రిమములుగ నున్నవి. అట్టివానిని మించు సంపూర్ణముగ మార్చవలసి యందును గాని అట్టిపూర్వ ఆయాప్రదేశము లుండిలి ప్రజల అభిమతిను ననుస రించి జరుపబడ వలెను గాని దొలినతమవారి కార్యనిర్వాహ కుల యిష్టానుసారముగ జరుగనూడదు.”

అని తెలిపిన భావము నూతనరాష్ట్ర విభాగ సూచనను వ్యక్తము చేయుచున్నది.

సంస్కరణ శాసనమును సిద్ధముచేసిన సర్ థామసు హోల్లరు నెన్ను సర్ ఛార్లెసు రాబర్టుసు సర్ విలియం డ్యూకు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ప్రసన్నులను విషయము వారితో బ్రసం గించినవారికి దెలిపియున్నది. రాష్ట్రీయ స్వపరి పాలనము సుసాధ్యగుగుటకు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములత్యంతావసరములని ఉపసంఘమునకు స్రుతిపరచుట యవసరము. ఆంధ్రులు వారి యాత్మ గౌరవమును గాపాడుకొనుటకును సంస్కరణము లను సారవంతము చేయుటకును సాంధ్రోద్యమ మను సఫలము చేయుటకును రాయబారులను వెంటనే ఇంగ్లాండునకు బంపవలసి యుండురు. దేశాభిమానులు వారి వారి ప్రాంతములందు వెంటనే ద్రవ్యమును వసూలుచేసి నిర్దిష్టమైన రాయబారులను బంపి తమ కర్తవ్యమును నిర్వ హించుదురని నమ్ముచున్నాము.

హిందూ దేశ సహకార సంఘములు.

హిందూదేశ మందంతటను 1917-18 సంవ త్సరపు సహకారోద్యమాభివృద్ధినిజూపెనని వేదిక మిపుడు వెలువడినది. సహకారసంఘములసంఖ్య దేశమందంతటను 23,036 నుండి 26,465 వరకు పెరిగెను. రాష్ట్రములబట్టి జూచిన, సహకారో ద్యమము మద్రాసురాష్ట్రమునందు చాల నెనుక బడియున్నది. లక్షజనులకు 6 సంఘములు మాత్ర మున్నవి. అజ్మీరునందు 73ను, మధ్యకరగజా లలో 26, బర్మాలో 29, పంజాబులో 20, మైసూ రులో 19, బరోడాలో 17, గలవు. పెద్దరాష్ట్ర ములగు మద్రాసు, బొంబాయి, పంజాబీము లలో 6,9,8 వంతున మాత్రమే గలవు. సహకారో ద్యమాభివృద్ధి ఇతర విషయములందభివృద్ధి జూపిన రాష్ట్రములలో, నింత తక్కువగ నుండుట కేమి కారణమో తెలియకున్నది. ఈ సందర్భమున, మద్రాసు బొంబాయి బెంగాలు రాష్ట్రములు చిన్నరాష్ట్రములనుండి పాఠముల నేర్చకొనవచ్చు ను. హిందూదేశమందంతటను, వివేదిక వత్సర మున 10,55,244 మంది సభ్యులుండిరి. 14,40,01 రూక్యముల మూలధనముండెను. మద్రాసురాష్ట్ర మునందు రు234,92ల మూలధనముండెను. బర్మా యందు మనుజునికి 28 అణాలవంతున మదింపు వేయబడగా, మద్రాసునందు 9 అణాలుమాత్ర మయ్యెను. బొంబాయిలో 14 అణాలయ్యెను. బ్యాం కులసంఖ్య 264 నుండి 282 వరకు పెరిగెను. సభ్యుల సంఖ్య 91,494. మూలధనము 580 లక్షలు. 2 క రాదాయము 11,53,758 రూక్యము లయ్యెను. వ్యవసాయ సంఘములు 23,742 ను, వ్యవసాయ

తర సంఘములు 1450 ను ఉండెను. వ్యవసాయ సంఘములలో 8,51,407 మంది సభ్యులును, 689 లక్షల మూలధనమును, వ్యవసాయేతర సంఘ ములలో 2,03,827 మంది సభ్యులును, 171 లక్షల మూలధనమును గలవు. వ్యవసాయ సంఘములకు 27,32,407 రూక్యములును, నేడితర సంఘము లకు 8,23,164 రూక్యములును లాభము చే కూరెను. 591 యూనియనులును, వీటికి 9618 అనుబంధ సంఘములును, 282792 సభ్యులును కలరు. మూలధనము 3,38,34,559 రూక్యము లుండెను. యూనియనులు 389 మంది తనభి ద్దాన్లు నియమించెను. పశువుల ఇన్సూర్యరేపుసంఘములు 399 గలవు. దేశపు మొత్తము మీద సహకారో ద్యమ మభివృద్ధి గాంచుచున్నదనుట తేట తెల్లము.

పత్రికా సంరక్షణనిధి

హిందూ దేశ ప్రభుత్వము పత్రికలమీద నువ క్రమించిన దండయాత్ర పత్రికా పాఠకులకు విడి తము. చెప్పు పురియందు న్యూఢియో, హిందూ, దేశభక్తను, ఇందూ నేషను, స్వదేశమిత్రును, నేషన లిస్టుపత్రికలు ధరావతుసామ్యులు కట్టినవి. నిరం తర భయావదుద్ధములైన పత్రికలవలనను ప్రజ లకుగాని పాలకులకుగాని ప్రయోజనమేర్పడదు. ఏమివ్రాసిన ఏమి మూకునోయిని సందేహముతో నిజమును వ్రాయుటకు కలము వెనుకకు లాగు చుండును. అధికారులు పత్రికలయందు రంభా న్యేషణమునుజేయుటకై నిరంతరము వారి కటాక్ష విక్షణంబులను ప్రసంప జేయుచుండురు. పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుట రాష్ట్రాంగ జీవన వికాసమునకు ముఖ్యపాధనము. ఇటీవల గోకలే పురమందిరమునందు గూడిన సభయందు ధరా వతుకట్టిన పత్రికలకు సహాయమును జేయుటకై ఒకనిధిని యేర్పాటును జేయునటులును దానికి డాక్టరు సుబ్బాస్వామియ్యరు అధ్యక్షులు గ నుండునటులును నేర్పాటు చేయబడినది. హిందూ పత్రిక నిర్భయముగ జేసిన దేశసేవ కాంధ్రులును, వారికృతజ్ఞతను జెలుపుట కవకాశము గలిగినది. మనవృద్ధనాయకులు న్యా పతి సు బ్బా రా వు పంతులుగారు హిందూపత్రికా స్థాపకులందొకరిని తెలియచున్నది. ఆంధ్రులు పత్రికా సంరక్షణనిధికి యథాశక్తిని సహాయముచేసి వారి కర్తవ్యమును నిర్వహించుదురని నమ్ముచున్నాము.

జగన్నాథ యాత్ర.

బీహారు ఒరిస్సాప్రభుత్వ క్యాదర్షి యగు బి. ఎ. కాలిచ్చుగారు మమ్మిక్రింది విషయములను ప్రకటింపమని గోరిరి.

“పూరి నుండు యీ నెల 21 తేది మొదలు 29 తేది వరకు జరిగెడి కథోన్సరసందర్శన, కట్టో, పూరిజిల్లాలో యంతికుండు 5 సంవత్సరముల కన్న కలరా యిత్రదేవుడుగ వ్యాపించియున్నదనియు, యీ తిథి లభిక సంఖ్యలతో నయ్య నెడ పూరి శంకే నాద్యము మొదలిడి హిందూదేశమున కంతకును వ్యాపించవచ్చుననియు, బీహారు, ఒరిస్సా ప్రభుత్వ మువారు ప్రజలను వారించుచున్నార. రైలుబండ్లు తక్కువగు టచే, ఉత్సవమునకై తాము ప్రత్యేకపు బడ్డ నేర్పాటు జే యకాలమని, బెంగాలు వాగపూరి. రైల్వేవారికి ప్రక ణించియుండిరి. తమకే గాక యితరుల నేకుల నుపద్రవకరముగ నుండెడి యాత్రను తల వెట్టవడని, రైల్వే నెంటు గవర్నరు సభ వారు, యా త్రీకులకు విన్నవించుచున్నార. పూరికి వెడలువారు తమ ప్రయాణమున ప్రస్తుత మునిజేతువల యునని, బోధించుటకై విద్యార్థికుల లోడ్పాసులును, రైల్వే నెంటు గవర్నరుగా రామించున్నార.”

ఇట్టి అనారోగ్య సమయమున, జగన్నాథ యాత్ర వెడలదలచినవారు, తమ ప్రయాణము నాపివేసి, ఆరోగ్య ప్రవర్ధనమునకు తోడ్పడి, బీహారు రైల్వే నెంటు గవర్నరుగారి కోర్కెను సఫల పరుప విలెననియు ప్రాణరక్షణమును జేసికొన వలయుననియు మేము గోరుచున్నాము.

విశేష తంత్ర వార్తలు

(రైతుకు ఏ జెన్సీ)

సంధిసభా విశేషములు

ప్రొద్దు

అస్మియాకు ఆహార పదార్థములను పంపుట.

పారిసు, జూన్ 2:—అస్మియా కాహార పదార్థములను పంపు నిమిత్తము సామ్యు వెట్టుబడి వెట్టుబడు సాగించుట ద్వారా అధిక సంఖ్య సహజమున నేడు ఏర్పాటులు చేయబడెను.

జర్మనీ; సంధి.

బెర్లిన్, జూన్ 2:—మ్యూన్చిన్ ఆట్రెమియసిజను టంపు ప్రతిక యిట్లు తెలియబరచుచున్నది. మిలమండలివారి ప్రభుత్వ ప్రమండగ నే కాంటురాంట్టా గారి ప్రతినిధులు జేయి మాటన తేగిరి. మంత్రివర్గము సచటకే బోయియుండెను. వీరచటికి బోయినంతనే నేడు సభ ఎంపిలీనమావేళవయి ప్రభుత్వము నాలోచించును.

నలుగురి సభవారి తీర్మానములు.

పారిసు, జూన్ 12:—జర్మనులు చేసిన ప్రతి సూచనలలో నిన్నటి దినము నలుగురి సభవారు వెట్టు ముఖ్యంకములను జర్పించిరి. నష్టప్రత్యక్షములు పురతులలో ముఖ్యమైన విషయములం దెట్టి మార్పులను గానింపకుండుటకు నారు నిశ్చయించుకొనిరి. నష్టవిభజనమునందుగూడ నెట్టి మార్పులను జరుగవు.

ఆఫ్టువై నైటియనుగూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొని వారిలో నెట్టుకుమంది ఇష్టప్రకారము నడచుకొనవలయు ననినూ, మంగీకరింపబడెను. క్లెమెంకో గారందులకంగీకరింపలేదు. వరానుప్రతినిధుల కోరికవైని ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొను నపుడు తగిన కట్టుబాటులను చేయుటకు సభవారి రంగీకరించిరి. కానియమితిగూడ ఏర్పరపబడెను. జర్మనులు ఫూనా తేదీనకి నానాజాతి సంఘమున జేరవలయునను నియమముండదు. జర్మను లేదియో యొక సంగతిని రూఢిగ తెలియబరచుటకు 6-10 కోజుల పరిమితి ఉండవలయును. అందుకలన జర్మను లింక సంధి సంగీకరింప నిరాకరింతు లేని తరిమితి పూర్తియైన మరునటిదినము మార్చి 10 ఘాతు గారి పై న్యాయము దాడి నెడలును.

కాలవరిమితి.

మిత్రమండలివారు జర్మనుల కిషునలయు ప్రభుత్వము 17 వ తేదీలోగా ఈయబడుటకు వీలులేదు. ఇల్లరవిషయములందు చాలవిశేషముగ ప్రాధులని వచ్చుటయే దీనికి కారణము. ప్రభుత్వ ప్రమిచ్చుటకు జర్మనులకు 8 కోజులకుపైయిబడును. ఆగడుపులోనే వారు తాత్కాలిక సంధిగూడ రద్దు చేసికొనవలయును. ఇప్పుడు నూచింపబడిన పరిమితిలోగా సంకతము చెందిన రంగీకరించినగాని మరియెట్టి ఉత్తప్రత్యక్ష ప్రకారము జరుగదని జర్మనులకు తెలియజేయబడును. జర్మనులపై మరల 22 తేదీనుండియు యుద్ధముపొరంధ మగును.

జర్మనుల సంధిసూచనలు

పారిసు, జూన్ 14:—జర్మనుల సూచనలకు పంపవలసిన ప్రభుత్వ ప్రమిచ్చుటకు జేయబడిన సూచనలకు క్లెమెన్కో గారు సభాపతి, రాబర్టు బాట్టి, చార్లెస్, సోనికో గార్లు సహించిరి. ప్రభుత్వము నిర్ణయపరచుచున్నది. సోమ కారమునాడు పంపబడును. బూగ్రో రాగ్రాపు గారు దానిని వెంటనే తెయిబరచు లసికొని వెట్టెదరు. మిలమండలి ప్రభుత్వమును గోరబాగ మిదిసరకు ముద్దించబడుచున్నది. రెండవ భాగము నేడు పంపబడును. అస్మియా సంధిసూచనలు సోమ దాతకునాటికి రాగలవని తెలుచుచున్నాడు.

జర్మనుల సేవ

మూడు తెలులవరకు జర్మనులు 2 లక్షల సేవ సుండుకొన దచ్చు పని నడుపుచున్నట్లు తెలిపిగాని వత్తువయ సంఘము వారు 2 లక్షల సేవకు మూలము అనుమతించిరి.

టర్కి సంధి సూచనలు

పారిసు, జూన్ 12:—సంధిసభకు బయలుదేరిన టర్కి సూచనలు మామీటు వచ్చిరి. బెన్జులొని కురుమ్మ మంత్రి కాగలవని వెట్టెను. టర్కి సూచనలు సదభిప్రాయములను కలిగియున్నాడు. వారు టర్కి పరిస్థితులను సంది సభవారికి తెలిపెదరు. రాయబారులందఱును తరాను జేతము పట్ట నను మా ల భావము గల పక్షమునకు చేరినవారు. టర్కి జేతమునం దొక కక్షవారు దౌర్జన్యములను జరుపుచున్నారనుట నిశ్చయము. వారు నా ప్రాణమును తీయకుండుటకు నేను గూడ విధిలేక వారిలో నేకీధనించవలసి వచ్చినది. నాపక్షమువారు మరల సభికారమును బడసి మిత్రమండలివారిలో రాజుభావములను జరుపుటకు నన్ను సలహాకాకు వెళ్ళుచునిగాని ఆసంగతి ప్రతిపక్షాలకు (కురుమ్మ యువజన వర్గము) తెలిసి వారు నన్ను పొకుండ చేయబూనిరి. నే నతిరహస్యముగ సలహాకాకు వెల్లి యుంటి నని కుర్కి (పధానమంత్రి) (గ్రాండువలీదు) చెప్పెను.

పారిసులో సమ్మే.

పారిసు, జూన్ 14:—సమ్మే పారిసులో తగ్గుచున్నది. నాకల తనివాండ్రోకు పృథువ్యోద్వోగులకు మరతులు కుదిరినవి. 5 లక్షలటన్నుల నాకలు వెంటనే పొగిన్నుకు పంపుటకు ఆమెరికావారిలో ఏర్పాటు జరిగినది.

గనివనివారల వైఖరి.

పారిసు, జూన్ 12:—సమ్మేకట్టును తప్పించుటకు చేయబరచు నిన్నటిదినము కోజునకు ఎనిమిదిగంటల పని బిల్లును కానించిరి. కాని గనివనివారల సంఘముమూత్ర మంతటితో సంతృప్తి నొందలేదు. 16 వ తేదీన మరల సమ్మేకట్టు నారంభింప వలయునని సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. మైన్యస్తి సంఘముల కాంగ్రెసుగూడ 16 వ తేదీన సమ్మేకట్టును.

ఆహార పదార్థముల స్థితి.

ఆట్రెయను శేపుటట్టణములలో జేయబట్టుల గోధుమలు నిష్కారణముగ జేడిపోవుచున్నవని కార్మికు సాంఘాతిక సభవారు చెప్పుచున్నారు. వర్తక సామగ్రి విశేషముగ పడి యున్నది. ఓడలు కదలవు. బ్రతుకులు నిరుపయోగముగ పడి యున్నవి. ఈనష్టమును తొలగింపవలయునని సంఘమువారు దొరతము వారిని కోరుచున్నారు.

ఇంగ్లాండు

సామ్రాజ్యవిద్యార్థివృద్ధి.

లండను, జూన్ 12:—విద్యాసభ రెండవసారి సమావేశమైనపుడు సభాధిపత్యమును వహించి కర్నలు ఆమెరికా రిట్లు చెప్పిరి. సామ్రాజ్యమం జేతేతమువారైన ఇంకోక జేతమున జరుపుకొనుటకున్న ఆనకాళముల నేర్పరచుటయంతమ యుద్దేళము. కోర్టు విద్యార్థి జేత సముల మూలమున ఇది వరలో కొంత ప్రయత్నము జేయబడెను. యుద్ధము వలన ఘోరకొన్ని ప్రయత్నములు గూడ జరిగెను. కొన్ని వలసజేతములు ఇంగ్లాండు విశ్వవిద్యాలయము లండుండు తమ యుద్ధోగ్గియులు కొందరికివిద్యార్థి జేతముల నిచ్చుచున్నారు. (బ్రిటిషుజేతములలో నుండి సామ్రాజ్యమం దెచట నేరచేసినవారికైనను బోర్డువారు విరాళముల నిచ్చుచుండిరి. యుద్ధము దొకప్పుడు పనిచేసినప్రస్తుతము విద్యనభ్యసించ గోరువారి కింగ్లాండులో నెట్టి విరాళము లివ్వబడుచున్నవో వలసజేతములందు చతువుకొను చున్నప్పుడుగూడ నెట్టి విరాళములనే నిచ్చుటకు బోర్డువారు నిశ్చయించుకొనిరి. అట్టి యేర్పాటుల ప్రామాఖ్యతకు కర్నలు ఆమెరికా గారు నొక్కి సెక్కిచెప్పిరి. వాటివలన క్రొత్త ఆద్యభ్యమును వికాసదృశ్య భమున ఏర్పడును. రాజకీయ విషయములందు పనిచేయుగోరు వారికి ముఖ్యముగ అవిద్యవిశేషం యోగకరముగ నుండగలదు.

బలమైన పౌరసేన.

లండన్, జూన్ 12:—నేడు “గిల్డహోలులో” గొప్ప ఉత్సవము జరిగినది. అడ్మిరల్ నోర్ డేవిడు బియాట్స్, ఫీల్డు మార్షల్ సర్ డెగ్లసు హేగుగార్లు లండన్ నగర పౌర సత్కరము మరితర పైనిక మర్యాదయు ఒసంగబడినది. వీరు ఇద్దరును సరిసమేతులై మండిరము జొచ్చునపుడు ప్రజలు గుంపులుగ జేసి స్వాగత మొసంగిరి. కన్నాటు ప్రభువు, క్యాంబ్రిడ్జి పరిపాలకులను మంత్రివర్గపు సభ్యులు డొమినియను ప్రతినిధులు, హై కమిషనరులును ఉత్సవమునకు వచ్చిరి. తమకు జరిగిన సత్కారమునకు ప్రభుత్వ మొసంగు సుంద ర్భమున హేగుగారిట్లు ముడుపును గ్రాండుస్టేటు (గొప్ప నాకాదళము) ఉద్యోగస్థులను మరితర సిబ్బందిని ఎంతయు కొని యాడిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య జీవనమునకు సమాద్రము ఆధార

మనియు నాకాదళము విశ్వాసముతో పని చేసినది.

యుద్ధమున మహావీర మొనర్చిన లండను నగరము ప్రజల కార్యవర్త్యమును సామ్రాజ్య వాసులను నులించిరి. మరియు ఇట్లునుడివిరి:—లండను సేనలు మహాత్మ్యే వయొనర్చిరి. మనకు కాంతిగొప్పయనవరము. యుద్ధమునకు తగిన ప్రయత్నములను జేసినగాని కాంతిసమకూడ నేరదు. భావికాలపు పైనిక (సాంగ్రామిక్) విధానమును నిశ్చయించ వలసియున్నది. యుద్ధపాతములను మనము దుర్వినియోగము జేయరాదు. యుద్ధమునకు తగిన తరిఫీతు మీద యావత్పు పంచము యొక్క స్వాతంత్ర్యము ఆధారపడియున్నది. మనజాతి యువకులలో గొప్ప సామగ్రిని కల్గియున్నారము. రాష్ట్రీయ పద్ధతిమీద పౌరసేన నునిర్మించవలయును. వృత్తిసమసరించెను నేనగూడ కాశల యును. దీనివలన ఎంతటి ఆపాయమునైన నెదుర్కొని నివారించుకొనగల్గుచుము.

ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్.

లండను, జూన్ 12:— జార్జి సార్వభౌమును అడ్మిరల్ సర్ డేవిడ్ బియట్స్, ఫీల్డుమార్షల్ సర్ డెగ్లసు హేగుగారిలకు ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ ఇచ్చిరి.

క్రొత్త బ్రిటిషు ఋణములు

లండను, జూన్ 12:—రెండుఋణముల తేర్పరప బడినవి. మొత్తములు స్థిరపరపబడలేదు. వడ్డీ 100-కి 4. బ్రిటిషు పౌరులు కానివారను (బ్రిటిషు జేతములు కానివారను యూరప్డి మీద పన్నులనేమియు నియ్యనక్కరలేదు. మొదటి ఋణ పత్రములకు విజయప్రయత్నములని పేరు. 1.9-1920-వ తేది మొదలు సాలుసరి తీర్మానము. సామ్యు 100-కి 85 పానులు. మొదటి సక్రముల నామకా మొత్తములనుండి వడ్డీ మొదలగు వ్యయములను మినహాయించగా మిగిలినసామ్యులో నుండి 100-కి 2½ వంతున 6 నెలలకొకసారి నష్టపూర్తి నిధికియ్యబడును. బాండుకొనిన పిమ్మట 6 నెలలుబ్రతికి చనిపోయినవో మరణపుసుంకముల విషయమున ప్రయత్నముగల ముఖ్యముల్యమునే పరిగణించెదరు. అట్టిచ్చి జేయబడిన పత్రములను నియమితకాలము వరకును దొరతమువారు భద్రపరచెదరు. రెండవ ఋణమునకు 100-కి 80 పానులు. నష్టపూర్తిని మొదటి ఋణమునకువలెనే ఏర్పరపబడునుగాని మినహాసామ్యుపత్రము విజయ సమయముగాని తక్కువగాని యున్నపుడు పత్రములను కొనుట కుపయోగింపబడును. వెల హెచ్చుగానున్నవో అట్లుగాని మరియొకరితనిగాని ఆ మొత్తముపయోగింపబడును. 1-5-1960-వ తేదీకిపిమ్మట సామ్యును పూర్తిగా తీసికొనవచ్చును. మిగిలిన మొత్తమేమైననున్న సమానవెలకు 1-5-1990 ని నియ్యబడును. మరణసుంకములకు మొదటిఋణము నిబంధనలే కర్తించును.

వెండిధర.

లండను, జూన్ 12:—మాంట్టెగుగారి రిపోర్టు:—క్రిందటివారము బజారు చాల బిగువుగ నుండెను. వర్తకపు అలసభావమువలన వెండి విశేషముగ కొరబడలేదు. కార్మికుల అల్లరులవలన కొంత ఆపాయము గలిగెను గాని అదృష్టవశమున నది తప్పిపోయెను. చీనా, దక్షిణ ఆమెరికా, ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో కొనుక్కొనెను. మంఘాయి మారకము తెయినకు 5 పి. 4 పె.

ఇండియను రాంగ్లరులు

లండను, జూన్ 12:— కేంబ్రిడ్జి మేథమెటికల్ ప్రై పాసు రెండవభాగము ఇండియను రాంగ్లరులు ఎం. బి. భట్టాచారి గారు (బొంబాయి) ఎస్. జి. శింగోదయన్ గారు (మదరాసు) ఎం. ఎం. మెగాథ, పూనా.

వైస్రూప్రైపాసు:—ప్రకృతి కాత్తములు. ప్రైపాసు రెండవభాగము. ఒకటవరకనతి ఎస్. కె. గుండేశురు గారు, ఆర్. ఎస్. ఇనామూర్ గారు (బొంబాయి).

పరిస్థితులు చక్కబడుట.

లండన్, జూన్ 11:— పరిస్థితులు చక్కబడుచున్నవని మాలానుండి సమాచారము వచ్చెనని రూటరు తెలుచుచున్నాడు. దోపిడి గాండను రక్షించుటకు నాకాదళము ప్రవేశించినది. ఈ ఉద్యోగుల కన్నీటికిని ముఖ్యకారణము తిండి, పనిలేక పోవుటయే యని తెలుపబడినది. విశ్వవిద్యాలయపు పరిశీలందు ఏవో కష్టములు గల్గిన విద్యార్థులు ఇందు జోక్యమును కలుగజేసికొనుచున్నారు. 4 గురు వృతులైనట్లును, 8 గురు అల్లరులలో తీరగావులైనట్లును తెలియచున్నది.

జర్మనుల సంపూర్ణ కులరాజ్యము.

లండను, జూన్ 11:—మెర్సర్స్ హాంసందు అడ్మిరలు బెట్టి మార్కుల పేరుగాల్గుట మెర్సర్స్ కంపెనీవారు కంపెనీ స్వత్వము. మెర్సర్స్ గౌరవించిరి. ఆఫ్ దాసంకునభల్/జర్మనుల సంపూర్ణ కులరాజ్యమును గూర్చి పేరుబెట్టి గాల్గుటవ్యసించిరి. జర్మనుల సేన పూర్తిగా లొంగిపోయినది. 4-11-18 వ తేదీని సాంబేయిద్ద జర్మనులకు పూర్తిగా నోడించితిమి. అంత తీతో విరమింపక యుద్ధమును సాగించి యుండుమేని ప్రాణ భవనవ్యయ సాత్తునవ్యయను మనకింకను హెచ్చుగా కలిగి యుండును. అంతటిసేననుగూడ జర్మనుల కిచ్చుడు కలిగిన సర్వ శక్తి నావిచ్చిస్తే కంటే సధిక మెరుయును మనముకలిగింప యుండుము. ఏలనైన నేడు వారి సేన పూర్తిగా చీల్చి బడినది. వాటిభిరంగులు విమానములు నౌకలు, రైలుబండ్లు మన స్వాధీనమైనవి. రైలునదిరేవులు మనమీదలము క్రిందకున్నవి. జర్మను నౌకాదళమును సేనయు పూర్తిగాలొంగి పోయినది గాన వారిపరాజయము సంపూర్ణమని నేనాను లిద్దరును నుడిచిరి.

నానాదేశ సంఘస్థాపనము.

మరియుకా సంవిధానము.

సెనేటు నాక్సుగారి తీర్మానము.

న్యూయార్కు, జూన్ 11:—నానాదేశసంఘమునకు మూలక సంవిధానమును ప్రత్యేకపు సంధిపరతులను వివరించు ను సెనేటు నాక్సుగారు ఆమెరికా సెనేటుసభలో ప్రవచించిన తీర్మానమునుగూర్చి ఆమెరికాదేశపు ప్రతీకలు దీర్ఘవ్యాసములను వ్రాసెను. ఈ తీర్మానమును వర్ణనాన్య యార్కు ప్రెస్సు ప్రతీకలు నిరసించినవి. ఆమెరికా కార్మిక సంఘమువారు సంధిసభవారి సంవిధానమును సంధిపరతులను మార్చిందిరి. నాక్సుగారి తీర్మానము రాజకీయ కుతంత్రమును కార్మికుల తీర్మానము ఆమెరికావారి స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమును నూలించుచున్నది నై ప్రతీకలు వ్రాసెను. సంధి సభవారి సంవిధానమును మరతులను నిరసించిన ననుపార్లమెంటు ప్రతీకలు నాక్సుగారి తీర్మానమును ప్రశంసించినది.

కార్మికుల అల్లరి.

చికాగో, జూన్ 12:—టెలిగ్రాఫువార్తాసమైక్యకర్తలకు వరకు విషయమొందలేదు. టెలిగ్రాఫు కంపెనీ నివేదికలను తెలుపుచున్నది.

యుద్ధకాలమునలి నిషేధకపు టుత్తరువుల నింకను అమలులో నుండుట బాగులేదని భావించుచు ఆట్లాంటిక్ సిటీను లేబరు షాడరేషను కన్వెన్షనువారు బ్రహ్మాండమయిన తీర్మానముకట్టిచేసిరి. బియ్యము నివృత్తికంటే సెక్కునమాటుగ తయారు చేయుకూడ దను నిషేధకమును వెంటనే రద్దుపరచ గోరి.

నౌకలుడికొనుట.

న్యూయార్కు, జూన్ 12:—అగ్నిదీవికి సమీపము మున యాంకితమునకా ఆర్డెంటిసా అను నౌకతో నేడు డిక్టోని నది. యాంకి మునిగిపోయినది. రేడోండ్లో ఆకానాక్ గ్రాఫు వార్తరలులను నౌకతో నేడు డిక్టోనినది. గ్రాఫునౌక వెనుక జర్మనులది. దానిలో 400 మంది ప్రయాణికులును నావికులునుండిరి. ఆనౌకను పొడుగుదీవిలో దుకి. తేల్చి. ఆనౌకలోని నావికులకు గాలిపండికి దెబ్బలు కలిగినవి.

అఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికాలో చిమానములు.

లండను, జూన్ 12:—అత్తు పొనుల మూలకముతో జవాన్సుబర్దనుం దొక వాణిజ్య వైమానికగంగా మేర్పరకు బడినది. జవాన్సుబర్దనుండి వెనోరియా కొకవంకను మూట్టుబర్డు, డర్బుకుల కింకొక వంకను విమానముల రాకపోక తేర్పరకును. కొద్దిసంఖ్యరములలో దక్షిణాఫ్రికా యం దొరతును విమానమార్గము తేర్పరకుట నిర్వయ నుది రాయలు విమానదళమును దివివరకు పనిచేసిన మేజరు ప్రాన్సిసు గారు నుడిచిరి. ఈ సంఘము వారి విమానములు వైజావారిగా నుండును. మిక్కిలి పెద్ద విమానము జవాన్సుబర్దనుండి డర్బుకును 24 గురు ప్రయాణికులను 500 ఎత్తు సామానులను తీసికొని పోగలుగును. సామానుల సాను ఎత్తుకు ఒక పిల్లిగు. ఈ సంవత్సరాంతమునం

దేము రాకపోకలు ప్రారంభమగును. రాకపోకలు నిరాశాటముగ జరుగ నారంభించిన పిమ్మట టపాలను కూడ తీసికొని పోవుటకు సంఘమువారు సంసిద్ధు లయ్యెదరు. వైమానిక పాతకాల బోవాన్సుబర్దనుం జేర్పరకును. ఆపాతకాలమును 6 వారము లభ్యసించవలెను. 24 గంటలు సోపానిమాన సంవారము, భూమిమాన పనిని చేపట్ట, విమాన రక్షణము, జేత పటమును చూచుకొని, అడ్డదారిని పోవుట, విమాన నౌకలకు నకువుట మున్నగునవి చేర్పరకును.

కెనడా

సామ్రాజ్య నౌకానిర్మాణము

టెటావా, జూన్ 12:—కానన మూలకముగా సామ్రాజ్యనౌకల వినియోగము నౌకలరేట్లు ఖరీదలమును గూర్చిన అధికారము సొక తాత్కాలిక సంఘమున కొనగదగుననయు అంతసామ్రాజ్య నౌకాసంచారమును గూర్చియు సర్వసమానాభివృద్ధినిగూర్చియు స్థిరమగు విధానము చేర్పరకుటకు బ్రిటిషుజేతము అధిపనేతముల ప్రతినిధులుగల ఒకసంఘము చేర్పరకు పరలెననియు సామ్రాజ్య దొరతనమువారికి నూలించినది కెనడాపార్లమెంటు ప్రజలసభలో సర్ రాబర్టు బోర్డెనుగారు నడిచిరి.

జర్మను

యెస్టానియనుల యుద్ధము.

లండను, జూన్ 13:—యెస్టానియనుల ప్రభుత్వము వారు యిట్లు చెప్పుచున్నాడు:—రైలు మార్గమునకు ఉత్తర దిశగానున్న గాట్చివా వైపుక యుద్ధము జరుగుచున్నది. కరాయుషేవాకు ఉత్తరమున 400 మందికంటే ఎక్కువ మైలీలను మేము పట్టుకొంటిమి.

జర్మనీస్థితి.

బెర్లిన్, జూన్ 12:—నేడు సాంఘికవాదుల కాంగ్రెసులో చాలభావోద్వేగపూరితమగు అంశమును చెప్పుచు హెయోస్టీగారిట్లనిరి. ప్రభుత్వముకడే తొలగింపుపడు నేని వలంటియరు నైపుణుల సహాయమును సంపాదించుటకు స్వాతంత్ర్యవాదులు ప్రయత్నించుచున్నార. దాని కాదకుటకు ప్రవృత్తి అంతరంగిక మంత్రి నిష్కలు ప్రయత్నముల నొనరించు బాల్టిక్కు రాష్ట్రములను నిడచుట.

బాల్టిక్కు తీరమందును నైపుణులు ఆప్రజేతమునుండి తొలగిపోవుచున్నది.

మాంగరి

జెకోవ్లావకియా

లండను, జూన్ 12:—జెకోవ్లావ స్థితికముగి నొనరింపబడుచున్న మాంగరియను అసమ్మందముం శిక్షయగు చెలరేగుచున్నదని రైటుగారికి కన్య: ముగ తెలియకన్యకు రంగమంతటను జెకోవ్లావకు తరుచుడిరి. వెస్ట్రెన్సుకు చాలనవ్యయ గలిగింది. జెకోవ్లావ మంతుకును సామగ్రి చాలదు. వెస్ట్రెన్సుంది మాంగరియనుల పక్షమవలించుచున్నార.

రుష్యా

నైబీరియాలో యుద్ధము.

బోల్షెవిక్కుల ప్రభుత్వముగ నుండుట. లండను, జూన్ 12:—రెవరే టెవెర్ టెవెర్ నుండి నచ్చిన వర్తమానము కలం యిట్లు తెలియుచున్నది:—నైబీరియను నైబీరు గ్లావాఫను పట్టుకొనిరి. బోల్షెవిక్కునైపుణులు ప్రభుత్వముగా, వెవెర్నైపుకు ఉత్తరపు దిశగాను, దక్షిణమున కివాన్ జిల్లావరకును మరలి పోవుచుండిరి. బుజుబుక్కు దక్షిణముగా చుట్టు ఉరలో కాసర్నవాకు బోల్షెవిక్కు నైపుణులను పరాజితుల చేయుటయే గాక 20,000 మంది నైపులను గూడ టైబీయగ తీసికొనిపోయిరి.

రష్యాలో బ్రిటీషు సేన.

స్టావూము, జూన్ 12:—కొంకబ్రిటీషుసేన యిటీవల మురమన్నుకుచేరి అటనుండి వలవాకు వెల్లెడు. కెక్కినది వెట్రోగ్రడువంక కేసుచు బన నరయుకు పశ్చిమము నున్న వెట్రోగ్రడు వన్యమునచేరెని ఆక్రెంజిటనుండి వచ్చినవార్తలన్నియు నిరాధారము లని యుద్ధ కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

రుష్యాలోని యుద్ధక్రమము

బోల్షెవిక్కుల జయప్రదము

బోల్షెవిక్కుల వాయువాదనల యిట్లు తెలియుచున్నది:—రెవరే రోవాను దారుణముగ యుద్ధము నలిపినతరి జనరలు కొట్టుబాప్సు సైమలచేతిలోనుండి యూసాను మేము పట్టుకొని యుండుట పోసాగితిమి. వెర్మెస్టాంతములందు యుద్ధము జరుగుచు నేయున్నది. త్రోవలో ఎన్ని ఆటంకములు వచ్చినప్పటికి బోల్షెవిక్కులు ముందుకు కాలుమాకుచు నేయుండిరి.

కాలినాథరాయగారి స్థితి:—సివిలు మిలిటరీకట్టెట్లు ఈ క్రింది ప్రభుత్వ ప్రకటనమును ప్రచురించుచున్నది.—బ్రిటానియను పత్రికా సంపాదకవర్తకుల కాలినాథరాయగారి కతనిస్థితికి దగినరీతివని నియమించుకొనిన దనియు, టెంగాలీలకు దిశముగ నుండు ఆహారము నతని కందవలసిన దనియు తెల్పి నెంటు గవర్నరుగా రాజ్ఘాపించిరి.

వారి కృష్ణలాలగారి కేసు:—బాలా హృక్ష్ణలాల, దునీచందు మొదలుగాగలవారి తరపున న్యాయమూర్తి రెన్సీ జోన్సుగారి యాజమాన్యమున నిర్బంధపడిన మార్నలాలమి మనువారి యెదుట వాదించు నిమిత్తము కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తిగ నుండిన బారెట్టు వాస్సాను ఇమాను గాడు లాహోరు వచ్చిరి. 14 వ తేదీని సాగంతముల విచారించబడునపుడు ఇమానుగారు గంటలకొలిపి మాట్లాడిరి.

భారతీయ స్త్రీల విశ్వవిద్యాలయము.

సాంవత్సరిక సేనలుసభ

పూనా, జూన్ 16:—పూనా సెర్వీసు కళాశాల భవనమున 14, 15 తేదీలలో భారత స్త్రీల విశ్వవిద్యాలయపు సాంవత్సరిక సేనలుసభ సమావేశమైనది. ఈ సభ్యులలో 32 సభ్యులు సభకు విచ్చేసిరి. కార్యక్రమము 4 వర్యాయములు జరిగినది. రెండుసభలు స్త్రీయోమ కళాశాల యందు జరిగినవి. స్త్రీల విద్యకట్టు సానుభూతి జూపుచున్నవారల నందరిని ఆభిసందించుచు ఒక తీర్మానము ఉపపాదించబడినది. జేతభాషలయూను విద్యకు కలవలయుననిరి. కిగురు విద్యార్థినిలు పట్టు పరీక్షకు వెళ్లిరి. ఒక విద్యార్థిని ఉత్తిర్పరాలైనది. 1919 మే మాసాంతమున విశ్వవిద్యాలయమునకు 12000 రూప్యముల కాక్రొసిధి యున్నది. సామాన్యసభ్యులుగ మస్తీ, అతులూగుగార్లు తేర్చుకొనబడిరి. ప్రభుత్వపట్ట ప్రదాన సభ

డాక్టరు ఆర్. జి. భండార్కార్గారు యవ్యక్షక క్రింద జరిగినది. తరూపిండి యంతకి పట్టు మొనంగబడినది. స్త్రీల పురుషుల సమానతను నిరూపించుచు పురుషులు స్త్రీలకు విద్యను నేర్పించవలయునని ఆభ్యర్థము నుడిచిరి. విశ్వవిద్యాలయపు జీవనమునకును గ్రహాజీవనమునకు వియోగముండగూడ దనియు స్వాతంత్ర్యకాంక్షనుం భారతదేశము జపానుకు అనుసంపదలయుననియు భండార్కార్గారు ఉపస్థాపించిరి. జపానులో లేనిపోని అపొహములు పూర్వాచార పరాచణల లేదని తెలియజేసిరి.

నోర్మీ మనుగారి ప్రవాసము.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమువారు ఈ నెల 10-18 తేదీలను సమావేశమై హార్ని చునుగారి ప్రకారము బొంబాయి కార్మికులు పులికా శాస్త్రున ఖరీదలకలునుగూర్చి ఏమిచే గడకు నను విషయమును చూచుకొనిరి. హార్ని చునుగారు రాష్ట్రీయ సంఘమును కార్యకర్తలకు వ్యయంకు కూడ సభ్యుడు. భారతేశ బొంబాయులో నగగణ్యుడు; ధర్మపక్షపాతి; న్యాయము కొరకు నిర్వయముగ వాదించుచుండు. అట్టి ముత్తరుచునకు నూర్పుచునకుని ఎట్టి నివారణమును చేతకుడకనే బహుమ్యురింతుట ఆశయము. కావున న్యాయముకొరకు వారతముగా నానాముత్తరువుల వెంటనే సభ్యులేయవలెను. బొంబాయి నానికలగటికా న్యాయములనుగూర్చి ఖరీదలక మేర్పరకుట ఆశయంబనము. అది సర్వేతుకము గాన పోల పరస్పాతికి బొంబాయి గవర్నరు సంఘము వెంటనే అనుత్తరువుల రద్దుపరచవలెను. హార్ని చునుగారి ప్రవాసకిట్టి హార్ని చునుగారు ప్రజల సభలో మూలమూగాను తెలిపిన కారణములను కార్మికుల పత్రికా కార్యకర్తలను సంఘసభ్యులు పూర్తిగా భూషించి గాన నా విషయమును బాగుగా స్పష్టమచుటకు మూలమూగాను స్వతంత్రకల విచారణ సంఘము చేర్పరకునెను. ఈ ప్రవాసాది విషయములను గూర్చి పత్రికయునూ వర్తలను భూషించుటకు త్వరలో సంఘమువారు స్వాధీనిక సభను జరుపవలె నను తీర్మానములు చేయబడినవి.

అక్కింగు వారావరణి కా (20) జులై

Commercial Aviation.

South African Enterprise.

LONDON, June 12. Reuter learns from South Africa that a commercial Aviation Company, with a capital of £100,000, has been started at Johannesburg. Services will be run between Johannesburg and Pretoria, and also between Johannesburg, Maritzburg and Durban. In the course of an interview, Major Francis, late of the Royal Air Force, said he was confident that in a few years there would be a complete network of aerial routes throughout the Union. The machines which the Company proposes to use are of various sizes. The largest carry 14 passengers and 500 pounds weight of parcels as far as from Johannesburg to Durban. The parcel rate will be a shilling a pound. The Company will start business at the end of the year, and as soon as regular services are in operation the Company will tender for the carriage of mails. A flying school is about to be opened at Johannesburg, the course lasting about six weeks, including 24 hours of flying, ground instruction, care and maintenance of aircraft, map reading, cross-country flying and aerial navigation.

The Order of Merit.

LONDON, June 12. H. M. the King has invested Admiral Sir David Beatty and Field-Marshal Sir Douglas Haig with the Order of Merit.

The Reforms.

Protest Meeting.

CALCUTTA, June 16. At a public meeting held last night under the auspices of the Indian Association, Mr. J. Chaudhuri presiding, resolutions were passed strongly condemning the Government of India's despatch of the 5th March on the Indian constitutional reforms and giving support to the Joint Report. A resolution was also passed protesting against the scheme of reforms outlined by heads of provincial administration. It is understood that a series of similar meetings will be held in various parts of Calcutta, culminating in a Town Hall demonstration in support of the scheme of the Joint Report.

The Deportation of Mr. Horniman.

Government Action Condemned.

BOMBAY, June 16. The Bombay Presidency Association met on the 10th and 11th instant to consider what steps should be taken in connection with the deportation of Mr. B. G. Horniman and placing of the "Bombay Chronicle" under an order of pre-censorship, and resolutions were passed by majority (1) strongly condemning the action of the Government of Bombay in deporting without trial Mr. B. G. Horniman, a leading member of the Association and also of its council and an English journalist held in highest esteem by a large body of public opinion for his fearless advocacy of Indian aspirations and for his love of liberty and fair play, and asking the Government in the interest of justice that the said order be immediately cancelled; (2) strongly protesting against the unusual and drastic order of pre-censorship passed against the "Bombay Chronicle" and expressing opinion that the same is entirely unwarranted and oppressive and respectfully urging the Governor of Bombay in Council to cancel the order immediately in order to allay public feeling and (3) in view of the reasons given by the Secretary of State for India in the House of Commons on the 22nd May 1919 for deportation of Mr. Horniman and the authoritative contradiction thereof by the directors of the "Bombay Chronicle" this meeting respectfully urges on the Secretary of State the immediate necessity of holding a full and independent enquiry to ascertain the true facts of the case in order to satisfy public opinion both in India and in England. It was also resolved that a public meeting of the citizens of Bombay be convened at an early date under the auspices of the Association to condemn the unjustifiable and arbitrary action of the Government in deporting Mr. Horniman without trial and further in placing the "Bombay Chronicle" under pre-censorship order.

Indian Women University.

Annual Senate Meeting.

POONA, June 16. The annual meeting of the Senate of Indian Women's University was held on the 14th and 15th June at the Ferguson College, Poona, when 32 out of 60 fellows were present. The business lasted over four sittings two of which were held at the Women's College. Among the resolutions passed there was one thanking the public for the practical sympathy they have shown for the cause of women's education and drawing their attention to the practicability of imparting to women higher education through vernaculars. Three candidates had appeared for the degree examination out of whom one passed. The University has a permanent fund of Rs. 12,000 at the end of May 1919. Mufti and Amharale of Sholapur and Mrs. Umakant Desai of Bombay were co-opted as ordinary fellows.

First Convocation.

Dr. Sir R. G. Ebandekar, the chancellor presided over the first convocation and conferred the degree of B. A. on the first successful candidate Mrs. Varutal Shinde. In his address he pointed out the women's equality with men and advised the graduates to realise and maintain the true character of an educated woman. He said that there should be no divorce between university life and home life and that India should follow Japan in her self sacrifice, in her freedom from prejudice and conservative spirit and in her unhesitating acceptance of all that is good and efficacious.

Sale of Cash Certificates.

SIMLA, June 16. A Press Communique says:—In the notification issued today concerning the terms of the new five percent interest free loan no mention has been made of cash certificates. It has previously been explained that the interest on the sale of cash certificates as a permanent measure and no separate notification is therefore required for their continuance.

The Afghan Campaign.

No Change Reported.

SIMLA, June 16. A Press Communique dated the 16th June says:—There is no change in the general situation. A column from Port Sanneman has visited Kapi, a small post about ten miles eastwards. This post was isolated during the rising of the Sheranias and was the cause of some anxiety as telegraph wires were cut and communication was not possible. The garrison was found to be well and had only suffered two casualties. The column during its return met with slight opposition from the tribesmen but these dispersed after suffering some casualties. Reports from Quetta state that the water channel to fort Baldak has been restored and ample supply is being received.

Sale of Cash Certificates.

It is notified that as previously explained the sale of cash certificates will be retained as a permanent measure.

Mr. Kalinath Roy.

Labour Appropriate to his Position Granted.

LAHORE, June 16. The "Civil and Military Gazette" has published the following communique:—In the case of Kalinath Roy, Editor of the "Tribune" now in gaol the Lieutenant Governor has ordered that he should be given forms of labour appropriate to his position in life and be supplied with food suitable for a Bengali.

H. H. Sir E. MacLagen to Simla.

Sir Edward MacLagen leaves Lahore on Thursday evening next by special train for Simla where he will arrive at midday on Friday.

O'Dwyer Fund.

Messrs. Spedding and Co. of Lahore have subscribed Rs. 10,000 to the O'Dwyer Memorial Fund. The Maharaja of Kapurthala has also subscribed Rs. 10,000. A similar donation of Rs. 10,000 has been paid by the Bahawalpur Durbar and the State Council of Faridkot has subscribed Rs. 5,000.

The Ahmedabad Disturbances.

Fraser Murder Case.

Mahomadan Youth Condemned to Death

AHMEDABAD, June 16. The special Tribunal delivered judgment to-day in Fraser murder case, in which four persons stood charged. The Tribunal found the first accused Chand Abdulla a Mahomadan youth of about 17 guilty of murder and sentenced him to death. In the case of the second accused Gulabji Bhupati the Tribunal held identification not satisfactory and acquitted him. In the case of the third and fourth accused Keshavlal, photographer, and Keshavlal Popatlal, the Tribunal holding that the complicity between the first and second crowds which attacked Sergeant Fraser was not proved and that the death of Fraser resulted from the attack of the second crowd, found them guilty of abetment of murder and sentenced both accused (three and four) to fourteen years transportation each.

Bail Application Rejected.

The Tribunal rejected the bail application on behalf of three accused persons in Arson cases.

Brief Telegrams.

A Calcutta correspondent telegraphs:—There has already been an influx of pilgrims in Puri. Cholera has broken out in the town, several cases ending fatally.

Narendra Nath Sen, a blind boy of Barisal, has passed the matriculation examination from the Calcutta Blind School. The Barisal District Board has granted him a scholarship of Rs. 50 per month and a donation of Rs. 200.

Police Constable Sewbhujan Singh, who instituted a case against Sergeant White of the Calcutta Police, for firing on him in Harrison Road during the recent "Satyagraha" riots at Calcutta, has withdrawn the charges.

A Calcutta message says:—Owing to floods the lines breached between Khaper-Khera, and Patansongli Tihar and Kubi, and Murr and Bhiwapur, Warras and Orabhapuri, and transshipment of passengers is necessary.

The mail steamer "Delta," which left Bombay on the 17th ultimo, arrived in London on Wednesday, the 11th instant. The P and O Coy's S. S. "Merkara" with the homeward mail of the 17th instant, arrived at Aden at 3 A. M. on Sunday, the 15th instant.

There was a large gathering at the races which are held as an adjunct to Tirupur pony and cattle show. On Saturday afternoon there were six events which included Tirupur Derby for which there were 13 entries. Komara Zemindar of Uttukuli and Hozy Magistrate of Coimbatore offered a handsome cup to induce brother Zemindars to take interest in indigenous racing for which besides himself Zemindars of Kattuputhur, Trichinopoly Dt., Poravipalayam and Muthur (Coimbatore Dt.) entered. The cup was won by Poravipalayam Zemindar. Mrs. Weddington distributed the cup and prizes.

Mr. Harkishan Lal Case.

Mr. Hasan Imam Defends the Accused.

LAHORE, June 16. Mr. Hasan Imam, Barrister-at-Law, of Patna, ex-judge, Calcutta High Court arrived at Lahore yesterday (Sunday) afternoon to defend Lala Harkishan Lal, Duni Chand and others, accused in the Lahore case now pending before the martial law commission presided over by Mr. Justice Leslie Jones. Mr. Hasan Imam addressed arguments to-day on behalf of the accused speaking for several hours.

Latest Telegrams.

LONDON, June 11. The Minister of Labour has invited the Cotton employers and operatives to participate in a Joint Conference regarding the dispute.

LONDON, June 11. At the annual meeting of the National Indian Association yesterday, Lord Carmichael presiding, T. J. Bennett and Lord Sinha emphasised the need for closer friendship and co-operation between the Indians and the British. Lord Sinha declared that there were faults on both sides. Indians suffered from mistrust and suspicion and English from racial antipathy. Englishmen should realise that it was not impossible for Indians to be the equal socially and in every other respect. Restriction of caste and seclusion of women in India did not be a real barrier to free social intercourse. The Indian people had begun to think in terms of the Empire and if that feeling were to be encouraged, the British must believe that India was a genuine equal part of the Empire. The Indians present at the meeting passed a resolution commending friendly intercourse between the people of England and India and their work in connection with the education of women and girls.

LONDON, June 11. Telegrams from Malta report some disturbances, apparently owing to unemployment, agitation for autonomy and report that the university was to be abolished. The Military has been called out. There have been some fatalities, but it is believed that order has now been restored.

LONDON, June 12. Latest news from Malta is reassuring and it is believed that trouble is now over.

ఉద్వేగమునది:—ఉద్వేగము స్వార్థకనిధికి లాభాదు నందలి స్వార్థికులకు చెవివారు తదితలూపముల విరాళము నొసగి కష్టల మనారాజుగారునాడ పదివేలలిచ్చిరి. భాగ ల్పూరు దర్బారువారు నాడ పదివేలూపముల నొసగిరి. ఛరి దుర్గాట సంస్థానమువారు అయిదువేలూపముల నొసగిరి.

మా తెలుసుండు అన్నిమందుల కంటె మిక్కిలి చురుకుగా పనిచేయును. వెల 0-8-0.

కుట్టినవోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును తెలుకాటువలన అవాయములేకు గాని విశేష బాధ గలదు. తెలుకాటువలన నీచము నెత్తురలో ప్రవేశించదు. మందు చెడకుండ రబ్బరు బిరదాగల సీసాతో పోయబడినది. అమ్మకొంజుం దిహా, రి, తంబుకెట్టిసిద్ది, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్వేగము.
మొదటి యే దాండ్ల మనోహరపథలయందలి నశ్వాన సంపూర్ణముల, నశ్వానముల, యువనశ్వానములు, వారి తిత్తలములు, నశ్వానీకారములుగలవు. వెల డబ్బు 1-8-0. హస్తీశివము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కార్యాలయము, రి, తంబుకెట్టిసిద్ది, మద్రాసు.

తామర తైలము
తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిమందు

డబ్బు 1-కి అ. 6. 12-కి ర. 8-8. 100-కి రూ. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, పెండుకలలో గాని, లోచనములలో గాని, గొళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములవంటి మట్లు, పొక్కులు, రసికాయలు, పెండుకల ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా తది కరిమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టిన బల విస్తమను.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:—1. మందు లోచనములలోనికి పోవు యును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

అమ్మ తాంబె న ముడిపో
109, ఫేరిపోర్డు పోర్టు, బొంబాయి, తంబుకెట్టిసిద్ది, మద్రాసు.

క్రికెట్టులయిన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చుట్టపని
రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. శివరావు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, హస్తీశివ 212 మద్రాసు.

విశ్వస్థిర్భూతము, విజ్ఞానము—ఈవిశ్వస్థిర్భూతము
 స్థాపించి నేటికి పరిపరిచియున్నది. మేమును నభ్యుదయ
 లో స్థాపించబడి జాతి నుపసర్పించు చుండు యేకమంది
 నెప్పుడుగా మెట్టకలది యూహించుచు భౌంధాగార
 ములేమన కొంత దీర్ఘముండెను. ఈభౌంధాగారమును అంగ
 అంధ్రగ్రంథములు మొదలు కలుగుచున్నవనుచువును
 మొదటి అయిదారు వర్షములుకంటి సాంకేతికాత్మకము
 జరుపుట, ప్రతిపదవర్షము పూర్తి అంటి దుర్ది మొదలగు
 వికలాంగులకు ముసలివానికి అకగా చీకవారం కన్నప్రదాన
 ముచేయుట నలగు నాని మూడు సంవత్సరములనుంచి పుట్ట
 లు చుదామనియ్యటను బద్ధగించుచున్నాడు. వారిమనుకును
 నెక్కువ మొదలగు కార్యవిర్యావాశనభక్తులు అంతకంటె
 పెరుకాని గ్నాన శ్రద్ధలగు న్నాడు, పెరుకావార
 మగుచున్నవి. మూడుసంవత్సరములనుంచి వార్షికాత్మకము
 జరుపుటలేదు. కాన నాగ్రతరహించి పొరుగుదలమును
 ప్రారంభించెను.

